

An aerial photograph of a rocky coastline. The water is a deep, dark blue. The rocks are dark and jagged, with some areas covered in green algae or moss. A single white bird is perched on a rock in the middle ground. The overall scene is serene and natural.

Ålandsbanken Abp
Kapital- och riskhanteringsrapport 2020

ÅLANDSBANKEN

Innehållsförteckning

1.	INTRODUKTION	4	9.9	Kreditriskreduceringstekniker.....	30
2.	STYRELSENS YTTRANDE OM RISKHANTERING OCH EN KORTFATTAD RISKFÖRKLARING.....	4	9.10	Nödlidande och förfallna exponeringar	31
3.	RISKER I BANKENS VERKSAMHET	4	9.11	Kreditkoncentrationsrisk	34
3.1	Riskprofil och riskkapitit.....	4	9.12	Kreditrisk i treasuryverksamheten	34
3.1.1	Affärsrisk.....	4	10.	LIKVIDITETSRISK	36
3.1.2	Kreditrisk	4	10.1	Riskhantering	36
3.1.3	Likviditetsrisk.....	5	10.1.1	Likviditetsreserv	36
3.1.4	Marknadsrisk	5	10.1.2	Finansiering	36
3.1.5	Operativ risk	5	10.2	Riskmätning.....	38
3.2	Riskorganisation.....	6	10.2.1	Överlevnadshorisont	38
3.2.1	Styrelsen.....	6	10.2.2	Likviditetstäckningsgrad och stabil nettofinansieringskvot	38
3.2.2	Verkställande direktören och ledningsgrupp	6	10.3	Hypoteksbanksverksamheten	39
3.2.3	De tre försvarslinjerna.....	6	10.4	Rating	40
3.3	Modell för riskhantering.....	6	10.5	Intecknade tillgångar.....	40
4.	KAPITALHANTERING	7	11.	MARKNADSRISK	42
4.1	Den konsoliderade situationen	7	11.1	Riskhantering	42
4.2	Kapitaltäckning och kapitalbehov.....	7	11.2	Ränterisk	42
4.3	Kapitalbas	9	11.2.1	Räntenettorisk.....	42
4.4	Kapitalkrav	10	11.2.2	Värdeförändringsrisk.....	42
5.	BRUTTOSOLIDITETSGRAD	13	11.3	Valutarisk	43
6.	INTERN KAPITAL- OCH LIKVIDITETSUTVÄRDERING 2020	14	11.4	Aktierisk.....	43
7.	KOMMANDE FÖRÄNDRINGAR I KAPITALTÄCKNINGSFÖRESKRIFTERNA.....	15	12.	OPERATIV RISK	43
8.	AFFÄRSRISK	15	12.1	Riskhantering	43
9.	KREDITRISK	15	12.2	Stöd för riskhantering	43
9.1	Riskhantering	15	12.3	Kartläggning av operativa risker	44
9.2	Riskklassificeringssystem för beräkning av kreditrisk i utlåningsverksamheten	16	12.4	Väsentliga operativa risker	44
9.3	Säkerhetshantering och riskreducering.....	17	12.4.1	Risker kopplade till manuella processer och otillräckligt systemstöd	44
9.4	Kreditriskexponering.....	17	12.4.2	Risken för bedrägerier och misstänkta transaktioner	44
9.5	Allmänna kvantitativa uppgifter om kreditrisk	19	12.4.3	Risker kopplade till bristande resurser och erfarenhet	44
9.6	Fördelning av exponeringar i exponeringsklasser och kapitalbaskrav	22	12.4.4	Risker kring utveckling av nya produkter och tjänster	44
9.7	IRB – uppskattade värden och verkliga utfall	27	12.4.5	Regelefterlevnadsrisker	44
9.8	Schablonmetod för beräkning av kapitalkrav	28	12.5	Riskindikatorer	44
			APPENDIX		45

Tabellförteckning

Tabellnummer	Tabellnamn
Tabell 3.1	Riskprofil per riskkategori
Tabell 3.2	Riskorganisation
Tabell 4.1.1	Den konsoliderade situationen
Tabell 4.2.1	Kontracyklisk kapitalbuffert
Tabell 4.2.2	Kombinerade buffertkrav
Tabell 4.2.3	Regulatoriska kapitalkrav
Tabell 4.2.4	Långsiktigt mål för avkastning och regulatoriska krav för kapitaltäckning
Tabell 4.4.1	Kapitalkrav för operativa risker
Tabell 4.4.2	Översikt av riskvägda exponeringsbelopp
Tabell 4.4.3	Kapitaltäckningsanalys
Tabell 5.1	Bruttosoliditetsgrad
Tabell 6.1	Bedömda risker vid intern kapitalutvärdering
Tabell 9.4.1	Kreditriskexponering
Tabell 9.4.2	Utlåning till allmänheten
Tabell 9.5.1	Totalt och genomsnittligt nettobelopp för exponeringar
Tabell 9.5.2	Geografisk fördelning av exponeringar
Tabell 9.5.3	Koncentration av exponeringar per typ av bransch eller motpart
Tabell 9.6.1	Exponeringsbelopp och riskexponeringsbelopp per exponeringsklass
Tabell 9.6.2	Särskilda IRB-relaterade uppgifter
Tabell 9.6.3–9.6.7	Fördelning i riskklasser
Tabell 9.6.8	IRB – Specialutlåning
Tabell 9.6.9	IRB-metoden – Kreditriskexponeringar per exponeringsklass
Tabell 9.6.10	Flödesschema för kapitalkrav enligt IRB-metoden
Tabell 9.7.1	Fallissemangsfrekvens
Tabell 9.7.2	Uppskattade LGD-nivåer
Tabell 9.7.3	Uppskattade LGD-nivåer
Tabell 9.8.1	Exponeringsvärden hanterade enligt schablonmetoden fördelat enligt exponeringsklasser och riskvikter
Tabell 9.9.1	Schablonmetoden – Kreditriskreducering och effekter av kreditriskreducering
Tabell 9.10.1	Indelning av förfallna exponeringar efter antal kreditdagar
Tabell 9.10.2	Nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd
Tabell 9.10.3	Nettoexponeringsbelopp för fallerade och icke fallerade exponeringar enligt branscher och användningssyfte
Tabell 9.10.4	Förändring i innehavet av fallerade lån och räntebärande värdepapper
Tabell 9.10.5	Fallerade exponeringar och kreditriskjusteringar per exponeringsklass och instrument
Tabell 9.12.1	Kreditriskexponeringar i treasuryverksamheten
Tabell 9.12.2	Regionsfördelning
Tabell 9.12.3	Derivatexponeringar
Tabell 9.12.4	Exponeringsvärden för värdepapper som riskvägts på basen av extern kreditrating
Tabell 10.1.1.1	Likviditetsreserv
Tabell 10.1.2.1	Utestående kapitalmarknadsupplåning
Tabell 10.2.1	Återstående löptid
Tabell 10.2.2.1	Likviditetstäckningskvot enligt CRR
Tabell 10.2.2.2	Stabil nettofinansieringsgrad (NSFR)
Tabell 10.5.1	Tillgångar inkluderade i säkerhetspoolen
Tabell 10.5.2	Upplysningar om intecknade tillgångar, Syfte med inteckning
Tabell 11.2.1	Räntebindningstider för tillgångar och skulder
Tabell 11.2.2.1	Parallellförskjutning av räntekurvan
Tabell 11.4.1	Strategiska och Övriga innehav

Rapport avseende riskhantering och kapitaltäckning

Ålandsbanken grundades 1919 och har varit listat på Helsingforsbörsen sedan 1942. Bankens hemort är Mariehamn, Åland. Förutom bankverksamhet på Åland bedriver banken även verksamhet på finländska fastlandet (5 kontor) och i Sverige (3 kontor). Till Ålandsbanken koncernen hör två dotterbolag, Ålandsbanken Fondbolag Ab och Crosskey Banking Solutions Ab, vars verksamhet på olika sätt anknyter till bankverksamhet.

1. Introduktion

I Ålandsbankens rapport avseende riskhantering och kapitaltäckning (Pelare 3-rapport) redogör banken för de upplysningskrav som fastslås i del åtta i kapitaltäckningsförordningen (EU) No 575/2013 (CRR). Informationen som lämnas omfattar hela koncernen. Den konsoliderade situationen i kapitaltäckningsanalysen omfattar förutom Ålandsbanken Abp (LEI-kod: 7437006WYM821J3MN73), även dotterbolagen Crosskey Banking Solutions Ab Ltd samt Ålandsbanken Fondbolag Ab. Ålandsbanken Fondbolag Ab är skyldiga att upprätta kapitaltäckningsberäkning på solonivå i enlighet med CRR. Alla siffror som presenteras i bankens Pelare 3-rapport avser situationen per den 31 december 2020 om inte annat uttryckligen anges. Jämförelsesiffror avser föregående årsskifte.

Ålandsbanken följer Europeiska Bankmyndighetens (EBA:s) riktlinjer för upplysningskrav i del åtta i CRR till den del som berör en bank som inte utgör ett globalt eller annat systemviktigt institut. Banken presenterar sin heltäckande information enligt del åtta på årlig basis på hemsidan i nära anslutning till årsredovisningen och publicerar däremellan kvartalsvisa uppgifter gällande kapitaltäckningen i enlighet med avsnitt 8.7 i Finansinspektionens Föreskrifter och anvisningar 2/2016.

Information som lämnas nedan för koncernens risker utförs i enlighet med artikel 435 i CRR och därmed redogör koncernen för de centrala principer som tillämpas för att hantera de olika riskerna.

I enlighet med artikel 432 får koncernen utelämnas sådan information som av styrelsen bedöms utgöra icke-väsentliga upplysningar, företagshemligheter eller konfidentiell information.

2. Styrelsens yttrande om riskhantering och en kortfattad riskförklaring

Bankens styrelse har i enlighet med artikel 431.3 i CRR antagit en formell policy för uppfyllandet av upplysningskraven i förordningen. Genom att årligen fastställa policyn och bankens Pelare 3-information försäkras bankens styrelse att informationen som lämnas i detta avsnitt är tillfredsställande och ger marknadsaktörerna en heltäckande bild av bankens riskprofil.

Banken avger en bolagsstyrningsrapport i samband med verksamhetsberättelsen i årsredovisningen. I bolagsstyrningsrapporten redogör banken för sitt ersättningssystem och uppfyller därmed upplysningskraven enligt artikel 450 i CRR.

Bankens resultat och kapitaltäckning påverkas i huvudsak av ränte- och aktiemarknadernas utveckling, affärsvolym, inlånings- och utlåningsmarginaler, balansräkningens struktur, nedskrivningar och kostnadseffektivitet. Nya regelverkskrav, nya tekniska lösningar samt nya och gamla konkurrenters agerande har även betydande påverkan. Plötsliga utfall av operativa- eller kreditrisker kan ge upphov till fluktuationer i resultatet från bankverksamheten. Affärsrisker i form av nya verksamhetsförutsättningar hanteras genom diversifiering av intäktskällor och andra åtgärder. Se närmare beskrivning av bankens riskprofil i kapitel 3.

3. Risker i bankens verksamhet

3.1 RISKPROFIL OCH RISKAPTIT

Exponering mot risk är en naturlig del av en banks verksamhet. Ålandsbanken har en låg riskprofil med ett konservativt förhållnings-sätt till risk. Målsättningen är att all risk ska härstamma från den normala affärsverksamheten. Med det följer att riskerna i huvudsak utgörs av affärsrisk, kreditrisk, likviditetsrisk, marknadsrisk samt operativa risk. Riskernas storlek är anpassade efter bankens riskbärande förmåga. Med det menas att förluster relaterade till dessa risker ska kunna täckas med bankens kapitalbas och resultat. Ålandsbanken bedriver ingen tradingverksamhet. Bankens låga riskprofil återspeglas i de låga förluster relaterade till finansiella och operativa risker som uppstått genom åren.

3.1.1 Affärsrisk

Affärsrisk uppstår naturligt i all affärsverksamhet och går inte att undvika. Ålandsbanken ska fokusera sin verksamhet till marknader och produkter som man verkar inom sedan tidigare och har god kännedom om. Nya marknader och produkter kan ingås i begränsad omfattning för att, om så önskas, successivt utökas.

3.1.2 Kreditrisk

Ålandsbankens kreditgivning är i huvudsak inriktad mot kunder i bankens prioriterade målgrupp, det vill säga privatpersoner på Åland, finländska fastlandet och i Sverige med god ekonomi, ofta entreprenörer och företagare, som värdesätter personliga relationer. På finländska fastlandet och i Sverige är kundurvalet geografiskt begränsat till de storstadsområden där banken finns etablerad. Krediter ges som regel inte som en fristående produkt utan utgör en del i en långsiktig kundrelation, ofta för att stödja placeringsaffären. På Åland finns i tillägg till detta en företagsaffär, som är en del av den något annorlunda strategiska inriktningen på Åland, där Ålandsbanken är alla ålänningars bank och aktivt bidrar till det åländska samhället. Genom strategiska partnersamarbeten finns även en växande bolåneportfölj till privatpersoner i Sverige.

Den valda målgruppen innebär att Ålandsbankens kreditexponering mot enskilda kundhelheter kan bli relativt stor. För att begränsa koncentrationsriskerna eftersträvar banken att enskilda kundhelheter kreditexponeringar endast i undantagsfall får överstiga 10 miljoner euro. Kassaflöden som tryggar kundens återbetalningsförmåga är grundförutsättningen för all kreditgivning. Dessutom ska kunden ställa erforderliga säkerheter för krediten. Bostadsfastigheter och värdepapper är de vanligaste säkerheterna. Krediter med säkerheter som har hög värdeförändringsrisk och är mindre likvida, exempelvis fartyg och kommersiella fastigheter, har limiterats.

Ambitionen är att Ålandsbankens kreditförlustnivå över tid ska vara bland de lägsta för nordiska banker. Av de geografiska hemmamarknaderna har kreditportföljen på Åland på grund av företagsaffären en något högre kreditrisk än kreditportföljerna på finländska fastlandet och i Sverige.

Riskprofil per riskkategori

Risktyp	Riskprofil	Riskhantering
Affärsrisk	Bankens affärsrisk är generellt sett låg. Kostnader till följd av ändrade regelverk och tekniskskiften kan påverka Ålandsbankens lönsamhet relativt sett mer än andra då banken är en liten aktör.	Styrelsen och koncernledningen och därtill hörande kommittéer arbetar kontinuerligt med att identifiera samt hitta lämpliga åtgärder för att hantera affärsrisken. Bland annat har banken ingått flera partnersamarbeten för att diversifiera intäktskällorna samt uppnå kostnadsfördelning.
Kreditrisk	Ålandsbankens prioriterade kundgrupp är privatpersoner på Åland, finska fastlandet och Sverige med god ekonomi och, undantaget Åland, geografiskt begränsat till storstadsområden. På Åland finns också en företagsaffär.	Styrelsen fastställer ramverket för kreditgivning och kreditriskhanteringen. Kreditens storlek och risknivå avgör kreditbeslutsnivån, där styrelsen utgör den högsta nivån. Kreditrisken i den dagliga verksamheten hanteras utgående från god kännedom om kunden samt analys av kundens återbetalningsförmåga och de säkerheter som kunden ställer. För exponeringar i företagsportföljen görs en årlig föredragning för analys av kunden. Kreditrisken i banken hanteras även genom av styrelsen fastställda limiter – till exempel begränsas maximal exponering mot vissa branscher och motparter. Motparter (primärt finansiella institut) hanteras genom en utvärderingsprocess som primärt fokuserar på institutets rating samt andra relevanta nyckeltal.
Likviditetsrisk	Likviditetsrisk är en dynamisk risk som kan skifta snabbt. Som liten aktör kan dessa snabba skiften få stor påverkan på Ålandsbankens tillgång till likviditet.	Styrelsen fastställer ramverket för likviditetshantering och likviditetsriskhantering. Den dagliga likviditetshanteringen sker inom Treasury. Likviditetsrisken hanteras främst genom en väldiversifierad finansieringsstruktur och en likviditetsreserv med högkvalitativa tillgångar. Likviditetsrisken regleras även genom av styrelsen fastställda limiter.
Marknadsrisk	Ränterisken i bankboken är strukturell till sin karaktär och dess storlek låg. Valutarisken är främst av strukturell karaktär och förekommer framförallt i svenska kronor genom bankens svenska filial.	Styrelsen fastställer ramverket för hantering av marknadsrisk. Den dagliga hanteringen av marknadsrisk sker inom Treasury. Ränterisker hanteras med limiter för räntenettoriska samt värdeförändringsrisken och genom användning av derivat. Valutarisker hanteras främst genom matchning samt genom limiter.
Operativ risk	Bankens operativa risker ska relatera till affärsverksamheten och riskerna ska förebyggas och begränsas till vad som är ekonomiskt motiverat. Bankens riskapit för affärskritiska produkter, tjänster och IT-lösningar är låg. Ingen operativ risk ska utgöra ett hot mot den tillståndspliktiga verksamheten eller hota konsumentskyddet för Ålandsbankens kunder.	Styrelsen fastställer ramverket för hantering av operativa risker. Den dagliga hanteringen av operativa risker sker primärt inom affärsverksamheten. Operativa risker hanteras genom årliga självutvärderingar, uppdaterade kontinuitetsplaner, kontinuitetsövningar, incidentrapportering samt upprätthållande av internt regelverk och interna utbildningar.

Inom ramen för Ålandsbankens likviditetsförvaltning görs endast affärer med välkända motparter och/ eller med kreditbetyg av investment grade i Norden och i ekonomiskt stabila länder.

3.1.3 Likviditetsrisk

För att säkerställa tillgång till likviditet även under perioder utan externa upplåningsmöjligheter ska banken ha en likviditetsreserv samt en väl diversifierad instrument- och förfallostruktur på sin upplåning.

Ålandsbanken eftersträvar att inte vara beroende av andra finansieringskällor för sin utlåning än kunddepositioner och säkerställda obligationer. Icke-säkerställd kapitalmarknadsfinansiering kan användas då prisbilden i marknaden gör det ändamålsenligt.

3.1.4 Marknadsrisk

Inom ramen för bankrörelsen uppkommer strukturella risker avseende ränterisk (räntenettorisk respektive värdeförändringsrisk) och

valutarisk. Ålandsbanken försöker tillvarata de positiva intjäningsmöjligheter som finns samtidigt som ambitionen är att kraftigt begränsa de nedsidesrisker som finns. Koncernen har en strukturell valutarisk i svenska kronor till följd av verksamheten i Sverige. Med aktierisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. Ålandsbanken bedriver ingen handel för egen räkning.

3.1.5 Operativ risk

Operativa risker förekommer i all verksamhet, och det är således varken möjligt eller optimalt att helt eliminera dem. Ålandsbanken strävar efter att minimera operativa risker genom årliga självutvärderingar, uppdaterade kontinuitetsplaner, kontinuitetsövningar, incidentrapportering, upprätthållandet av internt regelverk och interna utbildningar.

3.2 RISKORGANISATION

3.2.1 Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för hantering och kontroll av risker. Styrelsen definierar verksamhetens riskaptit och fastställer årligen de policydokument som anger övergripande principer för hantering av risker samt begränsningar i form av limiter som verksamheten har att hålla sig inom. Efterlevnad av riskhanteringsprinciperna och riskpositionerna övervakas regelbundet. Limitpositioner och riskindikatorer rapporteras till styrelsen minst kvartalsvis. Styrelsen godkänner också väsentliga metoder och modeller som används för att mäta bankens risker.

Revisionskommittén bistår styrelsen i skötseln av dess övervakningsuppgifter inom övervakning av riskhantering, metoder och modeller för riskmätning, riskrapportering samt intern kontroll. Revisionskommittén sammanträdde sammanlagt 11 gånger under 2020.

3.2.2 Verkställande direktören och ledningsgrupp

Verkställande direktören utnämns av styrelsen. Verkställande direktören ska säkerställa att hanteringen av risker sker i enlighet med de principer och risktoleranser som styrelsen beslutat om. Detta sker genom verkställande direktörens fastställande av riktlinjer, som har sin utgångspunkt i de av styrelsen fastställda policydokumenten. Verkställande direktören ska också säkerställa att bankens kompetens och resurser är anpassade efter affärsverksamheten samt att det finns tillräckliga resurser och system för kontroll och uppföljning.

Styrelsen utnämner medlemmarna i den koncernövergripande ledningsgruppen. Ledningsgruppen består av cheferna för bankens affärsområden och stabsfunktioner och fungerar som rådgivare åt verkställande direktören. Verkställande direktör och ledningsgruppen erhåller regelbundet rapportering av bankens limitpositioner och riskindikatorer.

Ärenden relaterade till vissa typer av finansiella risker hanteras av kommittéer bestående av ledningsgruppsmedlemmar och andra personer utnämnda av verkställande direktören. Bankens Asset and Liability Committee (ALCO) är ett beslutsorgan underställt verkställande direktören och hanterar frågor rörande finansiella risker, likviditet, finansiering och kapitalallokering. Ledningsgruppens Kreditkommitté fattar kreditbeslut i större kreditärenden för banken enligt beslutade kreditlimiter.

3.2.3 De tre försvarslinjerna

För att skapa en stark riskkultur som genomsyrar hela organisationen baseras Ålandsbankens riskorganisation på tre försvarslinjer, som har en tydlig ansvarsfördelning mellan risktagare och kontrollfunktioner:

Första försvarslinjen

Första försvarslinjen omfattar affärsområden, dotterbolag och Treasury samt tillhörande stödfunktioner. De ansvarar envar för den risk som uppstår i den egna dagliga verksamheten, vilket innebär att risktagande ska ske inom givna ramar samt att det finns processer för mätning och kontroll.

Andra försvarslinjen

Den andra försvarslinjen omfattar de oberoende funktionerna Risk Control, Operativa risker och Säkerhet samt Compliance, vilka samtliga är underställda bankens Chief Risk Officer (CRO).

Risk Control ansvarar för löpande identifiering, mätning, analys, kontroll samt rapportering av bankens finansiella risker. Det innebär bland annat regelbunden kontroll av att bankens verksamhet håller sig inom fastställda risktoleranser samt regelbunden rapportering av bankens finansiella risker till styrelse, ledning och tillsynsmyndighet. Risk Control ansvarar för att koordinera interna kapital- och likviditetsutvärderingar och analyserar stresstesternas påverkan på kapitaltäckningen och likviditetspositionerna. Risk Control ansvarar också för att koordinera och uppdatera bankens återhämtningsplan och för uppföljning och rapportering av återhämtningsplanens indikatorer.

I Risk Control ingår också Kreditriskmodellering som ansvarar för bankens interna kreditriskklassificeringssystem. Detta ansvar omfattar även modellering av kreditförlustreserveringar i enlighet med IFRS 9-regelverket samt regelbunden uppföljning av utvecklingen av kreditförlustreserveringar för bankens kreditriskexponeringar.

Operativa risker och Säkerhet är den enhet inom banken som ansvarar för analys och rapportering av koncernens operativa risker. Avdelningen ansvarar bland annat för analys och rapportering av koncernens operativa risker inklusive informationsförvaltning, dataskydd och fysisk säkerhet samt upprätthållande av internt regelverk som berör enhetens ansvarsområde och fungerar som stöd och kravställare vad gäller enheternas hantering av operativa risker.

Compliance ansvarar för att övervaka, kontrollera och verka för att koncernen har en god regelefterlevnad. Compliance identifierar risker relaterade till bristande regelefterlevnad bland annat genom årliga riskanalyser inom områdena kundskydd, uppförande på marknaden, motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism samt tillstånds- och tillsynsfrågor.

Andra försvarslinjen ansvarar för att främja en sund riskkultur genom att stödja affärsverksamheten i dess införande av processer för upprätthållande av en riskhantering som följer de principer som fastställts av styrelse och vd.

Tredje försvarslinjen

Tredje försvarslinjen utgörs av avdelningen Internrevision som är direkt underställd styrelsen. Internrevisionen har till uppgift att utvärdera koncernens riskhantering genom oberoende granskningar av processer, modeller och system. Internrevisionen rapporterar sina iakttagelser till styrelsen.

3.3 MODELL FÖR RISKHANTERING

Bankens modell för riskhantering syftar till att identifiera, mäta, kontrollera och rapportera riskerna i koncernen. Modellen är utformad för att tillmötesgå såväl externa regelverkskrav som interna krav och behov samt för att leva upp till god marknadspraxis.

Modellen består av:

- interna regelverk, fastställda av styrelse och vd. Regelverken fastställer ansvarsfördelning samt principer och riktlinjer för hantering, mätning, kontroll och rapportering av koncernens risker
- tydliga och dokumenterade processbeskrivningar
- system för mätning, uppföljning och kontroll av risker, anpassade efter verksamhetens komplexitet och storlek
- efter verksamheten anpassade resurser och kompetenser
- regelbunden rapportering till styrelse och ledning
- incidentrapportering.

Bankens Asset and Liability Management-process (ALM-process) syftar till att balansera den risk och den avkastning som uppstår i bankens verksamhet på de finansiella marknaderna. En hög risk kan äventyra framtida intäkter, skapa likviditetsbrist och hota bankens överlevnad. Det är därför viktigt att bankens riskexponering överensstämmer med dess riskkapit samt ger möjlighet att hantera oväntade förluster till följd av ränteförändringar eller andra för banken ofördelaktiga händelser i dess omvärld.

ALM-processen innehåller bland annat analys av strukturen på räntebindningstid och förfall avseende tillgångar och skulder, strategier för att säkra risker, kapitalplanering, finansieringsbehov och stress-tester. Processen består av såväl statiska som dynamiska scenarier, samt fördefinierade såväl som specifika för separata affärsbeslut.

4. Kapitalhantering

4.1 DEN KONSOLIDERADE SITUATIONEN

I tabell 4.1.1 på (sid. 8) återges dotterbolag och intressebolag som ingår respektive inte ingår i den konsoliderade situationen i kapitaltäckningsanalysen.

4.2 KAPITALTÄCKNING OCH KAPITALBEHOV

Storleken på bankens kapitalbehov regleras i kapitaltäckningsförordningen (CRR) och kapitaltäckningsdirektivet (CRD). Bankers kapitalbehov formuleras i regelverket om kapitalkrav som säger hur mycket kapital bankerna behöver hålla i förhållande till de risker som finns i verksamheten. Kapitalkraven delas in i Pelare 1-krav som är samma för alla institut, och Pelare 2-krav som är individuellt fastslagna för varje institut av myndighet.

Enligt Pelare 1-kraven i CRR artikel 92 ska institut ha en kapitalbas som i relation till riskexponeringsbelopp (REA) alltid uppfyller följande krav:

- Kärnprimärkapitalrelation om minst 4,5 procent
- Primärkapitalrelation om minst 6 procent
- Total kapitalrelation om minst 8 procent

Kapitalkrav enligt Pelare 2 bedöms genom utvärdering av övriga risker som inte täcks in under Pelare 1-regelverket. Kapitalbehov för dessa risker bedömer banken årligen genom den interna kapitalutvärderingsprocessen (ICAAP) som sedan fastslås eller justeras av Finansinspektionen genom SREP-utvärdering. Vid SREP-utvärderingen kan nationella myndigheter påföra banker extra kapitalkrav för dessa övriga risker.

I den interna kapitalutvärderingen som gjordes utgående från situationen 2019 bedömde Ålandsbanken sitt eget interna kapital enligt

ICAAP till 7,7 miljoner euro, vilket vid tidpunkten utgjorde 0,5 procent av REA. Finansinspektionen har i sin senaste utvärdering av bankens interna kapitalutvärdering avseende situationen vid utgången av 2016, beslutat om tilläggskapitalkrav om sammanlagt 1,5 procent. Kapitalkravet avser 1,0 procent för kreditkoncentrationsrisker och 0,5 procent för ränterisken i bankboken. Dessa utgör bankens Pelare 2-krav och har varit i kraft sedan utgången av det tredje kvartalet 2018. Kravet är gällande tills dess att Finansinspektionen kommunicerat ett avvikande krav för banken.

Utöver kraven beskrivna ovan tillkommer att institut ska hålla kapital även i form av kombinerade buffertkrav för konjunkturnedgång. Dessa kombinerade buffertkrav fastslås i CRD.

I Ålandsbanken består kapitalbufferterna av en kapitalkonserveringsbuffert, som uppgår till 2,5 procent av REA, samt kontracyklisk kapitalbuffert och systemriskbuffert, vilka båda ändrats till 0 procent från 1,2 procent respektive 1 procent av REA i och med lättnader till följd av covid-19.

Kapitalkonserveringsbufferten är samma för alla institut. Den kontracykliska kapitalbufferten kan variera mellan 0 och 2,5 procent av REA. Bufferten utgör ett makrotillsynsverktyg och fastslås av respektive lands tillsynsmyndighet och tillämpas på de relevanta kreditriskexponeringar som är lokaliserade inom respektive marknad.

Det kombinerade buffertkravet ska uppfyllas i sin helhet av kärnprimärkapital. Överträdelse av den kombinerade bufferten medför begränsade möjligheter till utdelning av det egna kapitalet i enlighet med utdelningsrestriktionerna i artikel 141 i CRD. Banken omfattas, till skillnad från större institut, inte av några buffertkrav för systemviktiga institut.

1 januari 2018 infördes ett riskviktsgolvet för finländska bolån som hanteras enligt IRB om 15 procent som ska beaktas under Pelare 1. Riskviktsgolvet ökar bankernas kapitalkrav och försämrar därigenom kapitaltäckningsgraden, vilken ska jämföras mot minimikraven beskrivna ovan. Motsvarande krav för IRB-banker i Sverige, som inte omfattar Ålandsbanken, uppgår till 25 procent. Från och med första januari 2021 gäller inte riskviktsgolvet för bolånekrediter i Finland längre.

Tabell 4.1.1

Den konsoliderade situationen

Bolag som ingår i den konsoliderade situationen	LEI/ Organisationsnummer	Ägarandel, %	Konsolideringsmetod för redovisning	Konsolideringsmetod för kapitaltäckning	Beskrivning av bolag
Ålandsbanken Abp	7437006WYM821IJ3MN73	Moderbolag			Kreditinstitut
Ålandsbanken Fondbolag Ab	743700YOXKOQ7F6F5364	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	Fondbolag
Ålandsbanken Fonder Ab	FI29025068	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	Fondbolag
Ålandsbanken Fonder II Ab	FI29536474	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	Fondbolag
Ålandsbanken Fonder III Ab	FI31694295	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	Fondbolag
Crosskey Banking Solutions Ab Ltd	FI19066720	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	IT-bolag
Model IT Oy	743700W7IZ63L5BSRA98	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	IT-bolag
S-Crosskey Ab	FI20085355	60	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	IT-bolag
Kiinteistö Oy Espoon Koivurinne	FI31431858	100	Fullständig konsolidering	Fullständig konsolidering	Fastighetsförvaltning
Bolag som inte ingår i den konsoliderade situationen	LEI/ Organisationsnummer	Ägarandel, %	Konsolideringsmetod för redovisning	Konsolideringsmetod för kapitaltäckning	Beskrivning av bolag
Åland Index Solutions AB	SE5592308240	50	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Immaterielltjänster
Mäklarhuset Åland Ab	FI25870117	29	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Fastighetsförmedling
IISÅ Holdco AB	SE5592179203	25	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Holdingbolag
Borgo AB	SE5591532303	100	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Bostadskreditgivning
FAB Godby Center	FI02004232	11	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Fastighetsbolag
FAB Horsklint	FI07710726	20	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Fastighetsbolag
FAB Nymars	FI4273161	30	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Fastighetsbolag
FAB Västernäs City	FI5248208	50	Kapitalandelsmetoden	Ingen konsolidering	Fastighetsbolag

EU LIB

Tabell 4.2.1

Kontracyklisk kapitalbuffert							
miljoner euro	Allmänna kreditexponeringar				Kapitalbaskrav		
	Exponeringsvärde enligt schablonmetoden	Exponeringsvärde enligt IRB-metoden	Allmänna kreditexponeringar	Totalt	Kapitalkravs-vikter, %	Kontracyklisk kapitalbuffert	
Finland	193,5	2 786,3	49,2	49,2	48 %	0,0	
Sverige	1 645,2	0,0	52,1	52,1	51 %	0,0	
Norge	132,0	0,0	1,2	1,2	1 %	0,0	
Danmark	38,9	0,0	0,5	0,5	0 %	0,0	
Kanada	43,4		0,3	0,3	0 %	0,0	
Totalt	2 053,0	2 786,3	103,3	103,3	100 %	0,0	

Tabell 4.2.2

Kombinerade buffertkrav	
miljoner euro	
Totalt riskexponeringsbelopp (inklusive riskviktsgolv för finländska bolån)	1 670,8
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffert, %	0,0
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffert, belopp	0,0
Kapitalkonserveringsbuffert (2,5 %)	41,8
Systemriskbuffert (1 %)	0,0
Sammanlagt kombinerat buffertkrav	41,8

Tabell 4.2.3

Regulatoriska kapitalkrav											
procent %	Minimi-kapitalkrav enligt Pelare 1	Kapitalkrav enligt Pelare 2	Varav: ränterisk i finansieringsverksamhet	Varav: Kreditkoncentrationsrisk	Kombinerade kapitalkrav sammanlagt	Varav: Kapitalkonserveringsbuffert	Varav: Kontracyklisk kapitalbuffert	Varav: Systemriskbuffert	Kapitalkrav Totalt	Kapitalposition	
Kärnprimärkapital	4,5	1,5	0,5	1,0	2,5	2,5	0,0	0,0	8,5	14,3	
Primärkapital	6,0	1,5	0,5	1,0	2,5	2,5	0,0	0,0	10,0	14,3	
Totalkapital	8,0	1,5	0,5	1,0	2,5	2,5	0,0	0,0	12,0	16,5	
miljoner euro											
Kärnprimärkapital	75,2	25,1	8,4	16,7	41,8	41,8	0,0	0,0	142,0	238,5	
Primärkapital	100,2	25,1	8,4	16,7	41,8	41,8	0,0	0,0	167,1	238,5	
Totalkapital	133,7	25,1	8,4	16,7	41,8	41,8	0,0	0,0	200,5	275,5	

Tabell 4.2.4

Långsiktigt mål för avkastning och regulatoriska krav för kapitaltäckning				
	Långsiktigt mål för avkastning	Regulatoriskt krav för kapitaltäckning	Utfall	Differens gentemot mål/krav
Avkastning på eget kapital (ROE) %	10,0		11,6	1,6
Kärnprimärkapitalrelation %		8,5	14,3	5,8
Primärkapitalrelation %		10,0	14,3	4,3
Total kapitalrelation %		12,0	16,5	4,5

I tabell 4.2.1 ovan redovisas de kontracykliska kapitalbuffertkraven för samtliga länder där banken har relevanta kreditriskexponeringar.

I tabell 4.2.2 visas bankens totala kombinerade buffertkrav.

I tabellen 4.2.3 sammanfattas Ålandsbankens ikraftvarande regulatoriska kapitalkrav och kapitalposition vid årsskiftet i form av redovisade kapitaltäckningsrelationer.

I tabell 4.2.4 visas bankens långsiktiga mål för avkastning samt minimikraven enligt kapitaltäckningsregelverket för kapitaltäckningen. I tabellen visas samtidigt utfall och differens gentemot mål och regulatoriska krav för kapitaltäckning.

Med beaktande av kapitalkrav enligt Pelare 1, senast bedömda kapitalkrav för Pelare 2 och det kombinerade buffertkravet ovan måste Ålandsbankens kärnprimärkapitalnivå per 31 december 2020 minst uppgå till 8,5 procent för att inte utdelningsrestriktioner ska inträda. Motsvarande minimirelationer avseende primär- och totalkapitalnivå utgjorde 10,0 respektive 12,0 procent.

Vid årsskiftet uppgick bankens kärnprimärkapitalrelation till 14,3 procent (13,4), vilket ger att banken hade en kärnprimärkapitalbuffert om 5,8 procent, eller uttryckt i kärnprimärkapital 96,5 miljoner euro. Jämfört med föregående år har bankens minimikapitalkrav minskat med sammanlagt 3,5 procentenheter. Minskningen är en följd av att systemriskbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert slopats under året av finansinspektionen som en följd av covid-19.

4.3 KAPITALBAS

Kapitalbasen delas in i två slag: primärkapital (T1) och supplementärkapital (T2). Eftersom banken för närvarande inte har några utgivna instrument i kategorin primärkapitaltillskott (AT1), utgörs hela primärkapitalet av kärnprimärkapital (CET1). Kärnprimärkapitalet utgör den mest beständiga formen av kapital och motsvaras sammanfattningsvis av eget kapital enligt balansräkningen efter vissa lagstiftningsjusteringar.

Specifikt består kärnprimärkapitalet av aktiekapital i form av kapitalinstrument jämte tillhörande överkursfonder som uppfyller särskilda villkor i artikel 28 i CRR. I kärnprimärkapitalet ingår vidare balanserade vinstmedel, ackumulerat övrigt totalresultat, samt övriga reserver. Balanserade vinstmedel får enligt artikel 26 punkt 2 i CRR endast inräknas med förhandstillstånd från Finansinspektionen. De specifika finansiella instrument som vid årsskiftet inräknas i bankens kärnprimärkapital består av Ålandsbankens A- och B-aktier. Detaljer gällande dessa instrument framgår av appendix (sid.45).

Från kärnprimärkapitalet avräknas poster som har sämre förmåga att absorbera förluster. Exempelvis avdras det oavskrivna anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar, positiva nettopensionstillgångar, uppskjutna skattefordringar beroende av framtida lönsamhet och underskott i form av förväntade förluster överstigande bokförda nedskrivningar för den IRB-godkända portföljen.

Jämfört med föregående år ökade bankens kärnprimärkapital sammanlagt med 27,0 miljoner euro eller 13 procent till 238,5 miljoner euro. Den förutsebara utdelningen, som reducerar kärnprimärkapitalet, ökade på grund av att ingen dividend utbetalades under 2020. Under året förändrades eget kapital enligt balansräkningen med periodens resultat om 31,5 miljoner euro, övrigt totalresultat 2,3 miljoner euro, emission av nya aktier inom ramen för incitamentsprogram 0,2 miljoner euro och aktiesparprogram 0,0 miljoner euro. Det egna kapitalet uppgick vid årets slut till 292,4 miljoner euro.

Till följd av coronapandemin har myndigheterna infört ett antal lättnader i beräkningen av kapitaltäckningen. En av dessa gäller nedskrivningar enligt IFRS 9 för stadie 1 och stadie 2 krediter. Dessa får i sin helhet återläggas till kapitalbasen år 2020–2021 för att därefter fasas ut. Beloppet uppgick till 0,5 miljoner euro per den 31 december 2020. Därutöver finns en lättnad för vissa immateriella tillgångar som också får återläggas till kapitalbasen. Beloppet uppgick till 3,6 miljoner euro per den 31 december 2020.

Ålandsbanken tillämpar övergångsreglerna i artikel 473a i CRR för IFRS 9. Därmed återför banken en del av nedskrivningsreserven tillbaka till kärnprimärkapitalet med två faktorer som gradvis minskar över fem år. Under 2020 har övergångsregeln uppdaterats till följd av covid-19. I praktiken är de nedskrivningar som återförs hänförliga till exponeringar som hanteras enligt schablonmetoden. Per 31 december 2020 uppgår återföringen till 0,9 miljoner euro.

I appendix finns specifika upplysningar om övergångsreglens påverkan på bankens kapitalposition och bruttosoliditetsgrad.

Supplementärkapitalet är till skillnad från kärnprimärkapitalet inte lika tillgängligt för täckande av förluster enligt regelverket. Koncernens supplementära kapital består av emitterade Tier 2-instrument, vilka specificeras i appendix (sid. 45).

I supplementärkapitalet får även inräknas de förväntade förluster som överstiger bokförda nedskrivningar för den IRB-godkända portföljen upp till 0,6 procent av riskexponeringsbeloppet som beräknats enligt IRB-metoden. Det finns inga kreditförluster att återföra under 2020. I appendix till riskavsnittet redovisas instrument som utgör supplementärkapitalposter i kapitalbasen samt de viktigaste egen-

skaperna hos dessa. Emitterade Tier 2-instrument utgör vid årsskiftet 37,0 miljoner euro utav det supplementära kapitalet. Därtill inräknas 0 miljoner euro i form av förväntade förluster enligt IRB utöver kreditriskjusteringar. Sammanlagt uppgår det supplementära kapitalet till 37,0 miljoner euro, vilket är oförändrat jämfört med utgången av föregående år. Under året emitterades inga nya Tier 2-instrument.

4.4 KAPITALKRAV

Under 2020 har inga förändringar gjorts i centrala metodval för bankens kapitalkravsberäkningar. Ålandsbankens kapitalkrav för kreditrisk beräknas för utlåningen till allmänheten i Finland enligt IRB-metoden. För företagsexponeringsklassen tillämpar banken den grundläggande metoden (FIRB). IRB för hushållsexponeringarna tillämpas sedan första kvartalet 2012 och för företagsexponeringarna sedan andra kvartalet 2016. I Sverige och övriga länder beräknas kapitalkravet enligt schablonmetoden i sin helhet. För alla övriga exponeringsklasser, inklusive aktieexponeringar, använder banken schablonmetoden för att beräkna kapitalkrav för kreditrisk.

Banken har endast ett mindre handelslager som till största del består av aktieanknutna instrument. Positionerna uppkommer alltid som ett resultat av handel för kunds räkning och banken bedriver ingen egen handel. Bankens tillämpar undantaget för mindre verksamhet i handelslager då bankens handelslager understiger tröskelvärdena enligt artikel 94 i CRR. Därmed beräknas inget kapitalkrav för positionsrisk enligt marknadsriskföreskrifterna. Istället tillämpas reglerna för kreditrisk för dessa poster.

För motpartsrisker för derivat använder banken marknadsvärderingsmetoden utan beaktandet av nettningssavtal för att beräkna exponeringsvärdet. Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk beräknas enligt schablonmetoden och avser alla derivatexponeringar gentemot finansiella motparter som inte clearas hos en central motpart.

Banken använder sedan andra kvartalet 2013 schablonmetoden för beräkning av kapitalkravet för operativ risk. Enligt schablonmetoden beräknas kapitalkravet för operativ risk på grundval av bokslutsuppgifter i de fastställda boksluten för de tre senaste räkenskapsåren. Intäktsindikatorn beräknas för åtta i regelverket specificerade affärsområden. Tabell 4.4.1 nedan visar hur bankens totala kapitalkrav för operativ risk beräknas och fördelar sig på olika affärsområden.

Summan av de poster som beaktas vid beräkningen av intäktsindikatorn multipliceras med ovan nämnd procentandel för respektive affärsområde. Intäktsindikatorn för räkenskapsåret fås genom summering av de med procentandelarna viktade resultaträkningsposterna. Kapitalkravet fås genom att intäktsindikatorerna för de tre senaste åren först summeras och sedan divideras med tre. Kapitalkrav för operativ risk avseende IT-relaterad verksamhet inom bankens dotterbolag Crosskey Banking Solutions ingår på raden för betalning och avveckling i tabellen. Kapitalkravet för operativ risk utgör 18,2 miljoner euro jämfört med 17,6 miljoner euro vid utgången av föregående år. Ökningen har huvudsakligen skett inom segmentet hushållsbank under året.

Tabell 4.4.1

Kapitalkrav för operativa risker		2020	2019
miljoner euro	Procentandel		
Storkundsbank	15	1,8	2,0
Hushållsbank	12	11,7	11,0
Betalning och avveckling	18	3,5	3,5
Kapitalförvaltning	12	1,3	1,1
Totalt kapitalkrav för operativa risker		18,2	17,6

Tabell 4.4.2

Översikt av riskvägda exponeringsbelopp	2020	2019	2020
miljoner euro	Riskvägda exponeringsbelopp	Riskvägda exponeringsbelopp	Minimikapitalkrav
Kreditrisk	1 329	1 257	106
varav schablonmetoden	832	748	67
varav den grundläggande internmetoden	265	270	21
varav den avancerade internmetoden	232	239	19
varav den kapitalrelaterade internmetoden inom ramen för den enkla riskviktade metoden eller den interna modellen	0	0	0
Motparts-kreditrisk	5	5	0
varav marknadsvärdering	5	5	0
varav ursprunglig exponering			
varav schablonmetoden			
varav metoden med interna modeller			
varav riskexponeringsbelopp för bidrag till en central motparts obeståndsfond			
varav kreditvärdighetsjustering	0	0	0
Avvecklingsrisk	0	0	0
Värdepapperiseringsexponeringar utanför handelslagret (efter taket)	0	0	0
varav internmetoden			
varav den interna formelbaserade metoden			
varav internmetoden			
varav schablonmetoden			
Marknadsrisk	0	0	0
varav schablonmetoden			
varav den interna modellen			
Stora exponeringar	0	0	0
Operativ risk	227	220	18
varav basmetoden			
varav schablonmetoden	227	220	18
varav internmättningsmetoden			
Belopp under trösklarna för avdrag (föremål för riskviktning på 250 procent)			
Justering av minimigränsen			
Riskviktsgolv för finländska bolån (CRR artikel 458 punkt 2 vi)	110	100	9
Summa	1 671	1 583	134

EU OVI

I tabell 4.4.2 ovan ges en översikt av totalt riskvägt exponeringsbelopp enligt valbara beräkningsmetoder som utgör nämnaren av de riskbaserade kapitalkrav som beräknas i enlighet med artikel 92 i CRR.

Under året ökade Ålandsbankens riskvägda exponeringsbelopp från 1 583 miljoner euro till 1 671 miljoner euro eller med 5,6 procent. Kapitalkravet uttryckt som 8 procent av riskexponeringsbeloppet uppgick till 134 miljoner euro jämfört med 127 miljoner euro vid utgången av 2019.

I tabell 4.4.3 (sid. 12) visas koncernens kapitaltäckningsberäkning enligt Pelare 1 i en sammanfattande uppställning med jämförelse mot situationen vid utgången av 2019. I Appendix (sid. 45) finns kapitaltäckningsanalysen sammanställd på detaljnivå enligt artikel 4 i Genomförandeförordningen 1423/2013/EU.

Under 2020 förändrades bankens kärnprimärkapitalrelation från 13,4 till 14,3 procent. Totalkapitalrelationen förbättrades från 15,8 till 16,5 procent. Förbättringen i relationen kommer av att bankens kärnprimärkapital ökade med 27,0 miljoner euro, eller med 13 procent. Den totala kapitalbasen ökade med 26,1 miljoner euro eller med 10 procent till 275,5 miljoner euro.

Tabell 4.4.3

Kapitaltäckningsanalys	2020	2019
miljoner euro		
Eget kapital enligt balansräkningen	292,4	258,4
Förutsebar utdelning	-31,2	-15,6
Kärnprimärkapital före avdrag	261,2	242,8
Immateriella tillgångar	-22,9	-25,0
Innehav utan bestämmande inflytande	0,0	0,0
Övriga poster, netto	0,0	0,0
Ytterligare värdejusteringar	-0,5	-0,6
Förväntade förluster enligt IRB utöver bokförda (underskott)	-3,7	-6,2
Justeringar på grund av övergångsregler avseende IFRS 9	0,5	0,6
Lättnader till följd av covid-19	4,0	
Kärnprimärkapital	238,5	211,5
Supplementärkapitalinstrument	37,0	36,2
Förväntade förluster enligt IRB utöver bokförda (överskott)	0,0	1,7
Supplementärkapital	37,0	37,9
Kapitalbas totalt	275,5	249,4
Kapitalkrav för kreditrisker enligt IRB-metod	39,8	40,8
Ytterligare striktare tillsynskrav baserade på artikel 458	8,7	8,0
Kapitalkrav för kreditrisker enligt schablonmetod	67,0	60,2
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk	0,0	0,0
Kapitalkrav för operativ risk	18,2	17,6
Kapitalkrav	133,6	126,6
Risikexponeringsbelopp	1 670,8	1 583,1
varav andelen kreditrisk, %	86	86
varav andelen kreditvärdighetsjusteringsrisk, %	0	0
varav andelen operativ risk, %	14	14
Kapitalrelationer		
Kärnprimärkapitalrelation, %	14,3	13,4
Primärkapitalrelation, %	14,3	13,4
Total kapitalrelation, %	16,5	15,8

5. Bruttosoliditetsgrad

Bruttosoliditet är ett mått på bankers soliditet i syfte att undvika överdriven skuldsättning. Bruttosoliditetsgraden beräknas som kvoten av primärkapitalet och ett särskilt definierat exponeringsmått enligt kapitalkravsförordningen. Till skillnad från kapitaltäckningsberäkningen är exponeringarna inte riskvägda vid beräkningen av kvoten.

Med beaktande av lättnader till följd av covid-19-pandemin som innebär tillfälligt undantag för vissa exponeringar mot centralbanker

från det totala exponeringsmålet uppgick Ålandsbankens bruttosoliditetsgrad till 4,2 procent vid utgången av 2020 jämfört med 3,7 procent vid utgången av föregående år. Utan beaktande av lättnader skulle bruttosoliditetsgraden vid utgången av 2020 ha varit 3,9 procent.

Bruttosoliditetsgraden är beräknad enligt situationen vid årets slut. Primärkapitalet inkluderar periodens resultat.

Tabell 5.1

Bruttosoliditetsgrad		2020	2019
miljoner euro			
EU LR SUM:	Sammanfattande avstämning av redovisningstillgångar och bruttosoliditetsgradens exponeringar		
1	Sammanlagda tillgångar enligt offentliga finansiella rapporter	6 034,4	5 607,3
4	Justeringar för derivatinstrument	-6,7	2,2
6	Justering för poster utanför balansräkningen (dvs. konvertering till kreditbelopp som motsvarar exponeringar utanför balansräkningen)	158,1	82,0
EU-6b	(Justering för undantagna exponeringar inom gruppen som inte inkluderas i bruttosoliditetsgradens totala exponeringsmått i enlighet med artikel 429.14 i förordning (EU) nr 575/2013)	-537,4	
7	Andra justeringar	-23,6	-28,1
8	Bruttosoliditetsgradens totala exponeringsmått	5 624,8	5 663,4
EU LR COM:	Bruttosoliditetsgrad – allmän upplysning		
Exponeringar i balansräkningen (med undantag för derivat och SFT)			
1	Poster i balansräkningen (med undantag för derivat, SFT och förvaltningstillgångar, men inklusive säkerhet)	6 009,6	5 585,9
2	(Belopp för tillgångar som dras av vid fastställandet av kärnprimärkapital)	-23,6	-28,1
3	Sammanlagda exponeringar i balansräkningen (med undantag för derivat, SFT och förvaltningstillgångar)	5 986,0	5 557,8
Exponeringar i derivatkontrakt			
4	Återanskaffningskostnad som sammanhänger med samtliga derivattransaktioner (dvs. netto av den medräkningsbara kontantvariationsmarginalen)	24,6	21,2
5	Tilläggsbelopp för potentiell framtida exponering som sammanhänger med samtliga derivattransaktioner (marknadsvärdering)	9,2	13,4
7	(Avdrag för fordringstillgångar för kontantvariationsmarginal i derivattransaktioner)	-15,7	-11,1
11	Sammanlagda derivatexponeringar (summan av rad 4–10)	18,1	23,6
Övriga exponeringar utanför balansräkningen			
17	Exponeringar utanför balansräkningen i effektiva teoretiska belopp	750,8	443,8
18	(Justeringar för konvertering till kreditekvivalenter)	-592,6	-361,8
19	Andra exponeringar utanför balansräkningen (summan av rad 17 och 18)	158,1	82,0
EU-19b	(Exponeringar undantagna i enlighet med artikel 429.14 i förordning (EU) nr 575/2013 (i och utanför balansräkningen))	-537,4	
Kapital och totala exponeringar			
20	Primärkapital	238,5	211,5
21	Totalt exponeringsmått för bruttosoliditetsgraden (summan av rad 3, 11, 16, 19, EU-19a och EU-19b)	5 624,8	5 663,4
Bruttosoliditet			
22	Bruttosoliditet	4,2	3,7
EU-22a	Bruttosoliditet (exklusive påverkan av tillfälliga undantag för exponeringar mot centralbanker)	3,9	

6. Intern kapital- och likviditetsutvärdering 2020

Den interna kapitalutvärderingen syftar till att analysera samtliga risker i koncernens verksamhet och utifrån resultatet bedöma kapitalbehovet för att säkerställa att koncernen är tillräckligt kapitaliserad för att täcka alla sina risker för att kunna bedriva och utveckla verksamheten, både under normala och kraftigt försämrade affärsförhållanden. I utvärderingen bedöms dels huruvida kapitalkraven under Pelare 1 är tillräckliga, dels nivån på kapitalbehovet för risker som inte täcks in under Pelare 1. Exempel på sådana risker är koncentrationsrisk, pensionskuldrisk, affärsrisk och ränterisk i bankboken.

I 2020 års interna kapitalutvärdering, som avsåg situationen den 31 december 2019, utvärderades effekterna av ett utdraget negativt scenario baserat på lågkonjunkturs scenariot från EBA:s planerade stresstest 2020 i kombination med ekonomiska utsikter, framtids-scenarier och annan information som löpande publicerats av EBA, Finansministeriet, Finlands Bank, Konjunkturinstitutet i Sverige, Sveriges riksbank med flera. Det negativa scenariot bygger i enlighet med praxis på oförändrade affärsvolymerna.

I det negativa scenario som testades antogs Finlands och Sveriges reala BNP sjunka mycket kraftigt under 2020 för att under 2021 och 2022 återhämta sig något. Arbetslösheten antogs gradvis öka under den bedömda perioden för att i slutet av 2022 fortsättningsvis ligga på en hög nivå. Under samma period antogs bostadspriserna sjunka väsentligt jämfört med prisnivåerna i slutet av 2019.

Kapitalplaneringen för en eventuell konjunkturedgång påvisade inget ytterligare kapitalbehov för att täcka rörelseförluster som uppstår. Med en tillräckligt hög lönsamhetsnivå som utgångsläge uppstår ingen rörelseförlust i stressscenariot. Kapitalrelationerna behålls på en hög nivå under hela den bedömda perioden. I förhållande till kapitalregelverkets buffertkrav visar Ålandsbanken ett betryggande kapitalöverskott även under scenarier som beskriver mycket svåra ekonomiska förhållanden.

De väsentliga riskerna och kapitalbehovet som identifierades genom den interna kapitalutvärderingen 2020 baserat på situationen den 31 december 2019 framgår av tabell 6.1. Identifierat kapitalbehov uppgick till 16,8 miljoner euro, varav de största riskområdena avsåg koncentrationsrisker i kreditportföljen, pensionskuldrisk samt kreditrisk utöver pelare 1. Kärnprimärkapitalbufferten vid tidpunkten

31 december 2019 med beaktande av kapitalkrav enligt Pelare 1 var 68,1 miljoner euro jämfört med 71,0 miljoner euro året innan.

I den interna kapitalutvärderingen 2019 baserat på situationen den 31 december 2018 avräknades 7,0 miljoner euro från kapitalbehovet baserat på att IRB-modeller som användes för att testa den inneboende risken i den svenska verksamheten visade på betydande överskott av kapitalkrav enligt schablonmetoden. Banken har sedermera ansökt och fått godkännande för att permanent undanta den svenska kreditstocken från IRB, detta med anledning av att bolånen i den svenska filialen avses överföras till ett nytt svenskt kreditmarknadsbolag. Därefter återstår i den svenska kreditportföljen i huvudsak företagsexponeringar till ett fåtal motparter för vilka det officiella kapitalkravet permanent kommer att beräknas enligt schablonmetoden.

Banken har i sin kapitalbedömning påfört det tilläggs-kapitalkrav för Pelare 2 (P2R) som Finansinspektionen fastställt inom ramen för sin SREP-process, eftersom detta är högre än bankens internt bedömda kapitalbehov enligt den interna kapitalutvärderingen och regulatoriskt bindande krav för banken.

Kapitalbehovet för Ålandsbanken per den 31 december 2019 med beaktande av de i mars 2020 slopade kraven för systemriskbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert uppgick till 189,9 miljoner euro inklusive kapitalkravet för Pelare 2. 126,6 miljoner euro avsåg minimikrav enligt Pelare 1, 39,6 miljoner euro avsåg kapitalkonserveringsbuffert och 23,7 miljoner euro bestod av Finansinspektionen bedömt kapitalkrav för Pelare 2.

Syftet med den interna likviditetsutvärderingen är att säkerställa att de likviditetsbuffertar som finns är tillräckliga för att säkerställa en störningsfri verksamhet även under perioder av stress. Detta sker genom stresstester som baseras på olika scenarier i syfte att bedöma vilka effekter dessa har på bankens likviditetstillgång och upplåningsbehov.

Banken gör regelbundet, minst en gång per år, en genomgång av de scenarier som ska användas vid identifiering, mätning och hantering av likviditetsrisker. Utgångspunkten är faktorer som banken identifierat och som bedöms ha stor påverkan på bankens likviditetsrisk. Exempel på sådana faktorer är inlåning, säkerhetsmassan för säkerställda obligationer och likvida tillgångar.

Tabell 6.1

Bedömda risker vid intern kapitalutvärdering	2019	2018	Förändring
miljoner euro			
Internt kapitalbehov enligt den interna kapitalutvärderingen			
Kreditrisk utöver Pelare 1	2,9	2,5	0,4
Kreditkoncentrationsrisk	4,8	4,5	0,3
Ränterisk i bankboken	2,3	3,4	-1,1
Valutakursrisk	0,1	0,1	0,0
Aktiekursrisk	2,3	0,9	1,4
Operativa risker utöver Pelare 1	0,0	0,0	0,0
Pensionskuldrisk	4,4	2,8	1,6
Affärsrisk	0,0	0,0	0,0
Likviditetsrisk	0,0	0,0	0,0
Summa internt kapitalbehov	16,8	14,2	2,6
Justering för att IRB internt tillämpas i den svenska verksamheten		-7,0	7,0
Kapitalkrav Pelare 1	126,6	126,1	0,4
Totalt kapitalbehov	143,4	133,4	10,0
Total kärnprimärkapitalbuffert	68,1	71,0	-2,9

I 2020 års interna likviditetsutvärdering, som avsåg situationen 31 december 2019, utvärderades effekterna av bland annat följande scenarier:

- Bankens upplåningsmöjligheter försämras och fördyras
- Upplåning med bankcertifikat är möjligt inom det kortare löptidsintervall, vilket förkortar förfallostrukturen på skuldportföljen.
- Bankens rating nedgraderas
- Kraftigt utflöde av inlåning från allmänheten, liksom depositioner från större företag, finansiella företag och offentliga organisationer.

Utförda stresstester visar på en bra och balanserad likviditetshantering inom banken, som är uppbyggd kring låg likviditetsrisk, diversifierad finansieringsstruktur samt likviditetsreserv av hög kvalitet.

7. Kommande förändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna

I juni 2019 publicerades det slutliga innehållet i Bankpaketet i EU:s officiella tidning efter drygt två års förhandlingar och kommer nu stegvis att implementeras i EU:s medlemsländer. De flesta bestämmelserna ska tillämpas från och med den 28 juni 2021. Bankpaketet innebär ett antal uppdateringar till kapitaltäckningsförordningen 575/2013/EU (CRR) och kapitaltäckningsdirektivet 2013/36/EU (CRD IV) som bägge reglerar bankernas kapitalkrav.

I uppdateringarna föreslås ett bindande minimikrav på brutto-soliditetsgrad om 3 procent under Pelare 1, bindande krav för stabil nettofinansiering (NSFR) och nivåer för tillgodoräkningsbara skulder för systemviktiga institut (TLAC/MREL). I det nya regelverket föreslås även förändringar för definitionen av handelslager, beräkningen av kapitalkrav för motpartsrisk samt striktare regler för stora exponeringar. Genom uppdateringar i förordningen och direktivet (CRD V) kommer bankernas Pelare 2-krav att delas upp i två delar; krav respektive vägledning. Kraven (P2R) kommer till sin betydelse för bankerna att vara likställda Pelare 1-kraven och utgå ifrån bankernas specifika risker på mikronivå, medan vägledningen (P2G) kommer att utgå från bankernas stresstestresultat. På grund av coronapandemin implementerades redan några av förändringarna i 2019/876/EU (CRR II) under året (2020/873/EU, CRR Quick fix). För att ytterligare stimulera utlåning till små och medelstora företag förlängdes och utökades exempelvis stödfaktorn för dessa exponeringar till att också omfatta exponeringar överstigande 2,5 miljoner euro med en kapitalkravsreducerande faktor om 15 procent på överstigande del. Under året tillät Europeiska Centralbanken (ECB) också att tillfälligt undanta reserver som hålls vid ECB från de totala exponeringsmåtten i brutto-soliditetsgraden. Under första halvåret 2021 görs en bedömning huruvida de här undantagen kommer att förlängas. De upphör annars i juni 2021.

Bankpaketet innehåller även uppdateringar i EU:s krishanteringsdirektiv 2014/59 (BRRD), som föreskriver regler för krishantering av banker samt uppdateringar i förordningen för bankunionens resolutionsmyndighet 806/2014 (SRMR). BRRD2/SRMR2 innehåller till exempel ett uppdaterat MREL-krav som inför nya bindande målnivåer.

Baselkommittén har under en längre tid utarbetat en omfattande översyn av de nuvarande regelverken för kapitaltäckning. I december 2017 publicerades en uppdatering av kapitaltäckningsregelverket, "Basel III: Finalising postcrisis reforms" (också känd som "Basel IV"), som enligt de ursprungliga planerna skulle fasas in från och med 2022 men på grund av covid-19 skjuts upp till 2023. Det nya regelverket beräknas vara fullt infasat 2028. Baselkommitténs regler blir inte automatiskt bindande i EU utan måste först implementeras i EU genom förordningar och med ny nationell lagstiftning i medlemsländerna genom direktiv enligt samma process som föregick bankpaketet ovan. Det förväntas att Europeiska kommissionen kommer att publicera CRD6/CRR3-förslag under första halvåret 2021.

Det nya regelverket kommer bland annat att förändra beräkningen av kapitalkrav för olika riskkategorier enligt schablonmetoder, där förändringarna avseende kreditrisker är de mest omfattande. Det nya regelverket innehåller även ändringar för vissa typer av exponeringar som hanteras enligt IRB-metoden. Exempelvis införs golv för riskparametrarna PD, LGD och EAD. Den största påverkan på kapitalkraven ligger i den nya golvregeln för exponeringar vars kapitalkrav beräknas enligt interna modeller. Nivån på detta nya golv har en stor påverkan på hur stor nytta en bank har av att använda sina interna modeller vid kapitalkravsberäkning. I det nya regelverket fasas golvregeln in under 5 år från 50 procent upp till 72,5 procent av det kapitalkrav som beräknas enligt schablonmetoder för samtliga riskkategorier.

Spridningen av coronaviruset bidrar ännu till osäkerhet på regelringsområdet under 2021. Under året kommer några tillfälliga åtgärder att upphöra, till exempel bolånetagarnas undantag från amorteringskrav (moratorium) och tillfälliga konkurslagar (Finland). Det är också möjligt att genomförandet av vissa regler skjuts upp och nya åtgärder implementeras som påverkar direkt eller indirekt till kapitaltäckning.

8. Affärsrisk

Med affärsrisk menas risken för lägre intjäning på grund av försämrade affärsförhållanden. Affärsrisk omfattar konkurrensrisk, strategisk risk och rykterisk. Konkurrensrisk innebär en risk för lägre intäkter till följd av ökad konkurrens, som kan leda till lägre volymer och/eller lägre marginaler. Strategisk risk avser den av styrelsen och vd valda strategin i förhållande till förändrade marknadsförutsättningar för verksamheten, men också i form av till exempel ändrade regelverk eller teknikskiften i branschen, som kan påverka Ålandsbankens möjligheter att som liten aktör bedriva en lönsam bankrörelse. Finansbranschen förändras snabbt och ny teknik möjliggör för nya aktörer att distribuera finansiella tjänster på nya, kostnadseffektiva sätt och därmed erodera lönsamheten för de traditionella bankerna. Rykterisk avser försämrade anseende och förtroende hos såväl kunder, anställda och myndigheter till följd av till exempel bristande affärsetik och bristfällig regel efterlevnad.

Mycket av arbetet i styrelsen och koncernledningen och därtill hörande kommittéer syftar till att identifiera affärsrisker och att finna lämpliga åtgärder för att hantera de möjligheter och hot som uppkommer i en föränderlig omvärld.

9. Kreditrisk

Kreditrisk är risken för förluster till följd av att en kund inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot koncernen och att ställd säkerhet inte täcker bankens fordran på kunden. Banken delar upp kreditrisken i två huvudkategorier; kreditrisk i utlåningsverksamhet samt kreditrisk i treasuryverksamhet. Kreditrisk inom utlåningsverksamheten är den största risken inom bankens verksamhet och definieras som risken för förlust på grund av att kunden eller motparten inte förmår betala ränta och/eller amorteringar på lån och övriga åtaganden till banken. Kreditrisk i treasuryverksamhet utgörs till största del av risken för fallissemang hos emittenter av innehavda masskuldebrev inom bankens balansförvaltning och beskrivs i mer detalj nedan i avsnitt 12 "Kreditrisk i treasuryverksamheten". Till denna kategori av risker hänförs också motpartsrisker som specifikt avser handel med derivat inom balansförvaltningen. Till kreditrisk hänförs också kreditkoncentrationsrisker och landrisk som kan uppstå inom de bägge huvudkategorierna av kreditrisk.

9.1 RISKHANTERING

Den övergripande kreditstrategin regleras i en av styrelsen fastslagen policy för kreditgivning. Nivån på acceptabel kreditrisk fastställs vidare i en särskild policy för finansiella risker och i koncernbolagens egna verksamhetsstrategier. Kreditriskhanteringen bygger huvud-

sakligen på formella kredit- eller limitbeslut. För kreditrisk i treasury-verksamheten och motpartsrisk fastställs specifika motpartsgränser som gäller i max ett år.

Kreditriskhanteringen utgår från att kreditbesluten ska vara baserade på heltäckande kunskap om kunden. Detta innebär att banken i första hand gör affärer med kunder som är verksamma i de regioner där banken har kontor. För företagskrediter gäller allmänt att kunden ska ha en kontaktperson i banken som känner till kundens verksamhet och bransch samt kreditengagemangets risker och säkerheter. Större företagskrediter ska alltid föredras inför kreditkommitté av en av affärsverksamheten oberoende kreditanalytiker innan krediten beviljas. Föredragningen är maximalt giltig i ett år innan den förnyas genom processen för årsföredragning.

Beslut i kreditärenden som faller utanför den enskilda kundansvarigas eller enhetschefens limit fattas av bankens kreditkommitté. I ledningsgruppens kreditkommitté ingår bland annat verkställande direktören, koncernens Chief Risk Officer (CRO) och kreditcheferna som alla har vetorätt. Ledningsgruppens kreditkommitté fattar beslut i kreditärenden upp till och med 10 miljoner euro. Bankens styrelse fattar beslut i kreditärenden större än detta. Kreditärenden som föredras i ledningsgruppens kreditkommitté analyseras och tillstyrks av kundrådgivare i affärslinjen, som äger risken och har ansvaret för att risken hanteras enligt bankens interna regler, det vill säga att den företagna analysen gjorts ändamålsenligt och enligt regelverket kontrolleras inom en av affärsverksamheten oberoende kreditberedningsavdelning.

Inom kreditberedningen säkerställs för de ärenden som föredras i en kreditkommitté att kreditärendet ger en heltäckande och korrekt bild av kundens ekonomiska situation, framtida återbetalningsförmåga och säkerheternas värde. Ålandsbanken har särskilt identifierat utlåning till sjöfart och övrig fastighetsverksamhet som segment inom kreditportföljen som har en förhöjd kreditrisk, därför har specifika gränser satts av styrelsen för utlåning till dessa segment.

Kreditriskerna i koncernen följs upp och analyseras centralt av Risk Control som rapporterar direkt till den verkställande direktören och ledningsgruppen månadsvis samt kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens riskrapport. Riskrapporten skickas till Finansinspektionen månadsvis.

Kreditriskuppföljningen och analysen av exponeringar mot privatpersoner och företag baseras i Ålandsbanken huvudsakligen på egna interna statistiska metoder, utvecklade i enlighet med kapitaltäckningsregelverket för intern kreditriskberäkning (IRB) samt IFRS 9-regelverkets bestämmelser. Exponeringar i bankens kreditverksamhet följs upp enligt samma metoder, även om IRB-tillstånd för att beräkna kapitalkrav inte formellt beviljats för vissa portföljer.

9.2 RISKKLASSIFICERINGSSYSTEM FÖR BERÄKNING AV KREDITRISK I UTLÅNINGSVERSAMHETEN

I Ålandsbanken finns idag två interna riskklassificeringssystem för kreditrisk i utlåningsverksamheten. Det ena systemet används för beräkningen av oförväntade förluster (kapitalkrav) och förväntade förluster (EL) enligt IRB-regelverkets principer. Det andra systemet används för beräkning av reservering för framtida kreditförluster (ECL) i enlighet med IFRS 9-regelverket. Estimeringen av riskparametrarna för dessa bägge syften är långtgående samstämmiga.

Båda riskklassificeringssystem baseras på statistik utgående från bankens egna interna data för att uppskatta risken för fallissemang (PD) samt förlustandelen vid fallissemang (LGD) hos bankens kreditkunder.

Det interna riskklassificeringssystemet är den viktigaste hörnstenen i kreditbeviljningsprocessen samt för prissättning av kreditrisk vid beviljandet av nya krediter. Förutom detta använder banken det interna systemet vid månatlig kreditriskuppföljning, intern kapitalallokering, beräkning av riskjusterad avkastning och rapportering av kreditrisk till den högsta ledningen. De generella riskhanteringsprinciperna som tillämpas för hantering av risker som har bäring på både ECL och kapitalkrav är detsamma i banken. Både ECL och regulatoriska kapitalkrav ingår i bankens rapportering till ledning och styrelse och har en stark koppling till riskstyrning inom bankens kreditriskhantering. Även bankens affärsdrivande enheter följs upp baserat på dessa nyckeltal på månatlig basis.

Bankens riskklassificeringssystem skattar dels sannolikheten för att en kund kommer att falla inom 12 månader (PD), dels hur mycket banken förlorar om kunden fallerar, det vill säga förlustandelen vid fallissemang (LGD). För exponeringar i hushållsexponeringsklassen estimerar banken själv LGD, medan för företagsexponeringsklassen används av myndighet givna LGD-värden (FIRB). Bankens modeller för att skatta LGD för exponeringarna grundar sig på statistiska analysdata som banken har lagrat om kundernas återbetalningshistorik.

Inom avdelningen Risk Control utförs årligen en omfattande oberoende utvärdering av riskklassificeringssystemet. Resultatet av utvärderingen rapporteras till styrelsen. Översynen inbegriper en årlig validering och eventuellt en efterföljande kalibrering av de riskmått och modeller som tillämpas för riskklassificering. Därtill sker en löpande kontroll för att säkerställa att risken mäts på ett tillförlitligt och konsekvent sätt. Internrevision utför den oberoende kontrollen av riskklassificeringssystemet och dess användning i verksamheten. Banken får inte göra ändringar i sina interna modeller som har en betydande påverkan på kapitalbaskravet utan Finansinspektionens godkännande. För större företagskunder som ingår i företagsexponeringsklassen genomför banken en kvalitativ bedömning av kunden, vilken ska revideras minst årligen och föredras inför bankens kreditkommitté. Den kvalitativa bedömningen utgör ett viktigt komplement till den statistiska scoringen av företagskunden.

För beräkningen av regulatoriska kapitalkrav placeras en exponering in i bankens sju gradiga PD-skala för icke fallerade exponeringar, där ett fastslaget klassvärde för PD används vid beräkningen av kapitalkrav. Därutöver finns en klass för de krediter som fallerat. I modelleringen av kreditrisk för företagskunder används dessutom extern scoringdata som bland annat grundar sig på företagets finansiella nyckeltal.

Bankens modell för att framställa kapitalkrav och EL har både element av point in time (LGD) och så kallat through the cycle-angreppssätt (PD) och baseras sammanfattningsvis på en hel konjunkturcykel inbegripet en lågkonjunktur. Eftersom EL antas vara känd ska den även reserveras för i bankens kapitalbas i den mån denna inte täcks av bokförda kreditförlustreserveringar. Bokförda kreditförlustreserveringar (ECL) är grundade på redovisningsprinciperna i IFRS 9.

9.3 SÄKERHETSHANTERING OCH RISKREDUCERING

Säkerheter eliminerar eller reducerar bankens förlust om kredittagaren inte kan fullfölja sina betalningsförpliktelser och banken säger upp krediten till kunden. Krediter till privatpersoner och företag är därför som huvudregel säkerställda. Detta gäller till exempel bostadsfinansiering till privatpersoner, krediter till fastighetsbolag, värdepapperskrediter till privatpersoner och företag samt diverse andra typer av finansieringar. Krediter utan säkerhet kan beviljas då det rör sig om mindre krediter till privatpersoner och endast i undantagsfall till företag. I det senare fallet upprättas som regel särskilda lånevillkor, som ger banken större rättigheter till omförhandling eller uppsägning av krediten.

Inom utlåningen till allmänheten har majoriteten av alla krediter beviljades till privatpersoner och företag bostad eller annan fastighet som säkerhet. En stor del av utlåningen sker även mot pantsättning av finansiella säkerheter som till största del marknadsvärderas dagligen.

Banken följer regelbundet upp marknadsvärden i belånade säkerhetsobjekt och värdepapper som utgör säkerhet för krediter. En uppföljning av bostadssäkerheternas marknadsvärden görs kvartalsvis. Där behov påvisas anlitas en extern värderare för omvärderingar.

Genom att tillämpa belåningsgrader på säkerheter tar banken höjd för en eventuell negativ prisutveckling för olika former av säkerheter, exempelvis bostadspriser och kursutveckling på finansiella säkerheter. Som huvudregel belånas bostadssäkerheter som högst till 70–85 procent av marknadsvärdet (LTV-värde). För finansiella säkerheter bestäms belåningsgraden huvudsakligen efter likviditeten och kreditkvaliteten på det finansiella instrumentet. Det beräknade LGD-värdet för en exponering går hand i hand med LTV-värdet då bägge baseras på det tillgängliga marknadsvärdet i form av ställda säkerheter i förhållande till exponeringen.

9.4 KREDITRISKEXPONERING

I detta avsnitt redogörs allmänt för kreditrisker och utvecklingen för dessa under året. Dessutom presenteras specifika uppgifter om kreditriskexponeringarnas kapitalkrav som följer av det metodval

banken gjort för beräkningarna. Dessa specifika upplysningskrav är reglerade i del åtta i CRR.

Kreditrisken består i Ålandsbanken till största delen av fordringar på privatpersoner och icke finansiella företag. Fordringarna består huvudsakligen av krediter, kreditlimiter och garantier som beviljats. I den löpande bankverksamheten och riskhanteringen uppstår även kreditrisk genom handel med finansiella instrument inom bankens treasuryverksamhet. Genom hanteringen av bankens risker uppstår även kreditrisk genom handeln med derivat, så kallad motpartsrisk. Exponering mot landsrisk uppstår vid kreditgivning i annat land och utgörs huvudsakligen av kreditgivningen i Sverige. Kreditrisk finns också utanför bankens balansräkning i form av olyfta delar av kreditramar, ännu inte utnyttjade lånelöften och icke infriade garantier. Kreditrisk finns även i form av säkerhetskrav som banken ställer på kunder som lånar värdepapper av banken samt ställer ut derivat hos Nasdaq.

I tabell 9.4.1 visas koncernens samlade kreditriskexponering.

Som framgår av tabell 9.4.1 har koncernens samlade kreditriskexponering under året i och utanför balansräkningen ökat med 12 procent från 5 908 miljoner euro till 6 632 miljoner euro. Under året ökade utlåning till allmänheten med 7 procent från 4 010 miljoner euro till 4 378 miljoner euro. Huvudsakligen har ökningen skett inom utlåning till privatpersoners bostäder, där volymen ökat med 200 miljoner euro eller med 9 procent.

I tabell 9.4.2 visas hur utlåning till allmänheten fördelar sig enligt olika verksamhetsområden och länder där banken är verksam inom sin utlåning till allmänheten.

Under året har utlåning till allmänheten i Sverige ökat med 199 miljoner euro eller med 15 procent. I Finland ökade utlåning till allmänheten samtidigt med 68 miljoner euro eller med 2 procent. Utlåning till företag minskade med 21 miljoner euro eller cirka 2 procent. Utlåningen till privatpersoner ökade samtidigt med 284 miljoner euro eller med 10 procent.

Tabell 9.4.1

Kreditriskexponering	2020	2019
miljoner euro		
Placering hos centralbank	653	477
Utlåning till allmänheten	4 378	4 110
Utlåning till kreditinstitut	51	66
Skuldebrev	778	789
Derivatinstrument	21	21
Garantier	42	9
Outnyttjade checkräkningslimiter	276	241
Outnyttjade kreditkortslimiter	86	79
Kreditlöften	315	92
Övriga åtaganden	32	23
Summa	6 632	5 908

Tabell 9.4.2

Utlåning till allmänheten	2020			2019		
	Finland	Sverige	Totalt	Finland	Sverige	Totalt
miljoner euro						
Bostäder	1 575	891	2 466	1 579	687	2 266
Värdepapper och övriga placeringar	322	66	388	285	40	325
Näringsverksamhet	101	0	101	108	0	108
Övrig privathushållning	154	142	295	153	114	267
Summa privatpersoner	2 152	1 098	3 250	2 125	841	2 966
Sjöfart	61	0	61	50	0	50
Handel	37	1	38	38	3	42
Bostadsverksamhet	54	206	260	54	259	312
Övrig fastighetsverksamhet	116	65	181	109	100	210
Finans- och försäkringsverksamhet	173	80	253	167	53	220
Hotell- och restaurangverksamhet	32	2	34	27	2	29
Övrig serviceverksamhet	69	44	113	65	45	109
Jordbruk, skogsbruk och fiske	12	0	12	11	0	11
Byggnadsverksamhet	31	55	87	30	50	80
Övrig industriverksamhet	36	2	38	34	3	36
Summa företag	621	457	1 078	584	516	1 100
Offentlig sektor och ideella organisationer	47	3	49	42	2	44
Utlåning totalt	2 820	1 558	4 378	2 751	1 359	4 110

9.5 ALLMÄNNA KVANTITIVA UPPGIFTER OM KREDITRISK

I tabell 9.5.1 visas nettovärden i och utanför balansräkningen för exponeringar fördelade enligt kapitaltäckningsregelverkets exponeringsklassindelning enligt EBA:s fastslagna mall för redovisning av kreditriskexponeringar vid årets slut samt kvartalsvisa medelvärden under det gångna året. Med nettobelopp avses för poster i balansräkningen exponeringens bokförda bruttovärde minus reserveringar/nedskrivningar. För poster utanför balansräkningen är nettovärdet exponeringens bokförda bruttovärde minus avsättningar. Kategorin "ej små- och medelstora företag" avser privatpersoner och enskild firma.

I tabell 9.5.2 visas nettoexponeringar fördelade enligt geografiska regioner. Tabellen visar att 60 procent av kreditriskexponeringarna är fördelade till Finland, 35 procent fördelade till Sverige och att övriga Norden respektive resten av världen står för cirka 3 procent vardera av nettoexponeringsbeloppet.

Tabell 9.5.3 återger hur den samlade kreditriskexponeringen fördelar sig enligt bankens interna strategiska indelning av exponeringar.

Tabell 9.5.1

Totalt och genomsnittligt nettobelopp för exponeringar

miljoner euro	Exponeringarnas nettovärde vid slutet av perioden	Genomsnittliga nettoexponeringar över perioden
Företagsexponeringar	583,4	545,2
<i>varav specialutlåning</i>	5,0	5,0
<i>varav små- och medelstora företag</i>	395,6	372,5
Hushållsexponeringar	2 339,9	2 324,3
Säkrad av fastighet	1 950,2	1 947,6
<i>Små- och medelstora företag</i>	117,8	117,2
<i>varav ej små- och medelstora företag</i>	1 832,3	1 830,4
Övriga hushållsexponeringar	389,8	376,7
<i>Små- och medelstora företag</i>	32,0	33,9
<i>varav ej små- och medelstora företag</i>	357,7	342,9
Summa IRB-metoden	2 923,3	2 869,5
Nationella regeringar och centralbanker	700,5	622,9
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	64,2	50,4
Offentliga organ	11,7	2,9
Multilaterala utvecklingsbanker	53,5	50,4
Internationella organisationer	4,0	4,0
Institutsexponeringar	264,8	286,2
Företagsexponeringar	555,6	555,3
Hushållsexponeringar	459,5	417,7
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	1 158,2	1 047,7
Fallerade exponeringar	2,9	2,4
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	470,8	465,7
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0
Aktieexponeringar	14,3	11,1
Övriga poster	93,7	91,2
Summa schablonmetoden	3 853,7	3 608,0
Summa	6 777,0	6 477,5

EU CRB-B

Tabell 9.5.2

Geografisk fördelning av exponeringar

	Nettovärde										Total	
	Finland	Sverige	Norge	Danmark	Frankrike	Nederländerna	Luxemburg	Storbritannien	USA	Kanada		Tyskland
miljoner euro	583,4											583,4
Företagsexponeringar	2 339,9											2 339,9
Hushållsexponeringar	2 923,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 923,3
Nationella regeringar och centralbanker	596,4	85,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	0,0	10,6	700,5
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	19,9	44,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	64,2
Offentliga organ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,7	11,7
Multilaterala utvecklingsbanker	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	35,3	0,0	0,0	0,0	0,0	53,5
Internationella organisationer	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Institutsexponeringar	83,4	124,3	0,0	21,6	3,5	10,4	0,0	21,7	0,0	0,0	0,0	264,8
Företagsexponeringar	17,6	535,7	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	555,6
Hushållsexponeringar	113,0	346,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	459,5
Exponeringar säkrade genom pant i fast egendom	9,6	1 148,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 158,2
Fallerade exponeringar	1,3	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	55,5	202,0	130,9	39,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	470,8
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3
Övriga poster	70,9	22,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	93,7
Summa schablonmetoden	1 004,1	2 511,4	132,1	60,5	3,5	10,4	35,3	21,7	9,0	43,4	22,3	3 853,7
Summa	3 937,9	2 511,4	132,1	60,5	3,5	10,4	35,3	21,7	9,0	43,4	22,3	6 777,0

EU CRB-C

Källa: COREP OF, filik C09.01 exponering column 010 & 055

Tabell 9.5.3

Koncentration av exponeringar per typ av bransch eller motpart

miljoner euro	Företag										Total		
	Privatpersoner					Företag							
	Bostäder	Värdepapper och övriga placeringar	Övrigt privat hushållning	Sjöfart	Finans- och försäkrings- verksamhet	Handel och service- verksamhet	Postads- verksamhet	Övrig fastighets- verksamhet	Övrig industri	Hotell- och restaurang- verksamhet	Byggnads- verksamhet	Offentlig sektor	Övrigt
Företagsexponeringar				0,1	2,9	0,5	1,5	1,0	1,0	3,1	1,1	0,2	10,3
Hushållsexponeringar	1 600,3	331,9	138,3	107,2	179,6	52,5	50,3	121,0	11,1	31,5	34,6	36,4	217,4
Summa IRB-metoden	1 600,3	331,9	138,3	107,3	182,5	53,0	51,8	122,0	12,2	34,5	35,7	36,6	227,7
Nationella regeringar och centralbanker												700,5	700,5
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter												64,2	64,2
Offentliga organ												11,7	11,7
Multilaterala utvecklingsbanker					53,5							4,0	53,5
Internationella organisationer												4,0	4,0
Institutsexponeringar					264,8								264,8
Företagsexponeringar	2,7	59,5	82,0		124,1	47,1	35,0	65,2	7,1	1,4	15,7	6,6	109,1
Hushållsexponeringar	12,2	237,4	135,2	0,2	7,8	8,3	4,2	3,6	0,1	0,1	0,1	8,6	41,8
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	820,4	8,7	10,9		37,0	18,0	236,1	2,0	3,2	1,0	1,5	2,6	16,8
Fallerade exponeringar	2,4		0,0				0,5					0,0	2,9
Poster förknippade med särskilt hög risk													0,0
Säkerställda obligationer					470,8								470,8
Företag för kollektiva investeringar (fonder)													0,0
Aktieexponeringar													14,3
Övriga poster													93,7
Summa schablonmetoden	837,7	305,6	228,1	0,2	972,3	73,4	275,8	70,8	10,4	2,5	17,2	798,2	261,4
Summa	2 438,0	637,5	366,4	107,5	1 154,8	126,4	327,6	192,8	22,6	37,0	52,9	834,8	483,7

EU CRB-D

9.6 FÖRDELNING AV EXPONERINGAR I EXPONERINGSKLASSER OCH KAPITALBASKRAV

Tabell 9.6.1 sammanfattar koncernens samlade kreditriskexponeringar och riskexponeringsbelopp per exponeringsklass. Exponeringsvärdet anger nettoexponeringen efter beaktandet av kreditmotvärdesfaktorer (CF) för posterna utanför balansräkningen.

Under året har det totala riskexponeringsbeloppet för bankens kreditriskexponeringar ökat med 79 miljoner euro eller 6 procent eller uttryckt i kapitalkrav med 6,2 miljoner euro. De IRB-godkända exponeringarnas riskexponeringsbelopp minskade under perioden med 6,7 miljoner euro eller 1 procent eller 0,6 miljoner euro uttryckt i kapitalkrav.

I tabell 9.6.2 visas avdraget för regulatorisk förväntad förlust och beräkning av tilläggskapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån. Förväntad förlust påverkar kapitaltäckningsberäkningen, eftersom underskottet av förväntade förluster minskar kärnprimär-

kapitalet i kapitalbasen. Det beräknade förväntade förlustbeloppet baseras på samma riskparametrar som kapitalkravet, vilket innebär att förbättrad kreditkvalitet minskar avdraget från kapitalbasen. Eftersom kärnprimärkapitalet redan reducerats till följd av redovisade framtida kreditförlustreserveringars påverkan på eget kapital reduceras dessa från beloppet som avdras. Nedskrivningar för fallerade exponeringar får inte täcka förväntade förluster för icke fallerade exponeringar i beräkningen. I den mån beräknad förväntad förlust för fallerade exponeringar överstiger bokförda nedskrivningar adderas dessa till Tier 2-kapitalet i kapitalbasen.

Tabellen visar att det belopp som utgör underskott mot gjorda individuella nedskrivningar per den 31 december 2020 uppgår till 3,7 miljoner euro. Det totala beloppet för beräknade förväntade förluster uppgick till 14,2 miljoner euro, jämfört med 15,6 miljoner euro vid utgången av föregående år.

Tabell 9.6.1

Exponeringsbelopp och riskexponeringsbelopp per exponeringsklass

miljoner euro	Ursprunglig exponering	(-) Värdejusteringar	Inflöden genom kreditrisk-skydd	(-) Utflöden genom kreditrisk-skydd	Exponeringsvärde	Genomsnittlig riskvikt, %	Risk-exponeringsbelopp	Kapitalkrav
Kreditrisk enligt IRB-metoden								
Med egna estimat av LGD								
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	118,6	-0,7	0,0	-1,0	117,7	0	24,5	2,0
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 833,8	-1,5	0,0	-15,7	1 821,3	0	169,5	13,6
Hushåll – Övriga små och medelstora företag	32,8	-0,7	0,0	-1,7	31,2	0	6,5	0,5
Hushåll – Ej små och medelstora företag	362,9	-5,2	0,0	-50,3	313,8	0	31,7	2,5
Utan egna estimat av LGD								
Företag – Övriga större företag	183,0	-0,2	0,0	-3,3	144,9	57	73,1	5,8
Företag – Små och medelstora företag	397,7	-2,1	0,0	-20,2	352,5	60	187,0	15,0
Företag – Specialutlåning	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	112	4,7	0,4
Summa exponeringar enligt IRB-metoden	2 933,8	-10,5	0,0	-92,2	2 786,3	18	497,0	39,8
Kreditrisk enligt schablonmetoden								
Nationella regeringar och centralbanker	700,5	0,0	121,9	0,0	812,8	0	0,0	0,0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	64,2	0,0	32,7	0,0	90,1	0	0,0	0,0
Offentliga organ	11,7	0,0	0,0	0,0	11,7	0	0,0	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	53,5	0,0	5,5	0,0	58,6	0	0,0	0,0
Internationella organisationer	4,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0	0,0	0,0
Institutsexponeringar	264,8	-0,2	0,4	0,0	209,0	20	42,6	3,4
Företagsexponeringar	555,6	-0,2	0,0	-66,4	195,5	95	185,2	14,8
Hushållsexponeringar	459,5	-0,7	0,0	-2,3	207,6	43	90,1	7,2
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	1 158,2	-0,3	0,0	0,0	1 155,5	33	382,9	30,6
Fallerade exponeringar	2,9	-0,6	0,0	0,0	2,3	121	2,8	0,2
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	470,8	-0,1	0,0	0,0	470,6	11	51,7	4,1
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	14,3	0,0	0,0	0,0	14,3	100	14,3	1,1
Övriga poster	93,7	0,0	0,0	0,0	93,7	71	67,0	5,4
Summa exponeringar enligt schablonmetoden	3 853,7	-2,3	164,4	-68,7	3 325,9	25,0	836,7	66,9
Total riskexponeringsbelopp	6 787,5	-12,8	164,4	-160,9	6 112,1	22,0	1 333,7	106,7

Tabell 9.6.2

Särskilda IRB-relaterade uppgifter

2020

miljoner euro

Icke fallerade exponeringar

Specifika kreditriskjusteringar härrörande från IRB-godkända portföljer	3,2
Beräknat förväntat förlustbelopp (EL) enligt IRB-modeller	6,3
Överskott av EL mot kreditriskjusteringar för icke fallerade exponeringar	3,1

Fallerade exponeringar

Specifika kreditriskjusteringar härrörande från IRB-godkända portföljer	7,3
Beräknat förväntat förlustbelopp (EL) enligt IRB-modeller	7,9
Överskott av EL mot kreditriskjusteringar för fallerade exponeringar	0,6

Underskott som avdras kapitalbasen i kapitaltäckningsanalysen (netto EL)

3,7

Kapitalkrav för kreditrisk med beaktande av IRB utan begränsningar

106,8

Tilläggskapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån

8,7

Fullständigt justerat kapitalkrav för kreditrisk

115,5

I tabellerna 9.6.3–9.6.5 visas bankens exponeringar i den IRB-godkända hushållsportföljen, fördelade i PD-klasser som används vid kapitalkravsberäkningen. För varje PD-klass beräknas ett klassvärde, vilket motsvarar den sammanvägda årliga risken för fallissemang för exponeringarna inom varje riskklass. Exponeringsvärdet i de IRB-godkända hushållsportföljerna ökade med 18 miljoner euro under året. Fallerade exponeringar enligt exponeringsvärde ökade under året 1,6 miljoner euro eller 11 procent till 16,7 miljoner euro, samtidigt

som det även skett en ökning av exponeringsvärdet med 27 miljoner euro i riskklasserna 1 till 5.

Det kapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån som banken avsätter som ett tillägg till kapitalkravet enligt CRR artikel 458 uppgick per den 31 december 2020 till 8,7 miljoner euro.

Per den 31 december 2019 uppgick motsvarande kapitalkrav till 8,0 miljoner euro. FIVA har beslutat att avskaffa riskviktsgolvet för finländska bolån från och med den 1 januari 2021.

Tabell 9.6.3

Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner											
Riskklass	2020					2019					
	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	
1	0,04	1	118,2	6,5	6,5	0,04	1	92,3	5,1	5,1	
2	0,11	2	275,0	15,1	21,6	0,11	2	235,7	13,1	18,2	
3	0,14	3	328,6	18,0	39,6	0,14	3	310,6	17,2	35,4	
4	0,21	5	618,7	34,0	73,6	0,21	5	624,3	34,6	69,9	
5	0,75	12	381,3	20,9	94,5	0,75	12	434,4	24,0	94,0	
6	7,31	51	75,2	4,1	98,7	7,31	51	83,1	4,6	98,6	
7	28,75	85	8,4	0,5	99,1	28,75	85	11,8	0,7	99,2	
Fallerade	100,00	147	16,0	0,9	100,0	100,00	147	14,2	0,8	100,0	
Totalt			1 821,3	100,0				1 806,4	100,0		
Riskklass 1–5			1 721,8					1 697,3			
Riskklass 1–5, %			94,5					94,0			

Tabell 9.6.4

Hushåll – Små och medelstora företag											
Riskklass	2020					2019					
	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	
1	0,15	6	1,9	6,1	6,1	0,15	6	4,2	2,7	2,7	
2	0,22	13	4,2	13,3	19,4	0,22	13	11,9	7,8	10,5	
3	0,79	9	7,8	24,9	44,3	0,79	9	34,7	22,7	33,2	
4	2,61	14	10,5	33,6	78,0	2,61	14	61,8	40,4	73,6	
5	7,80	44	4,9	15,9	93,8	7,80	44	30,2	19,7	93,3	
6	13,31	65	0,9	2,8	96,6	13,31	65	8,3	5,4	98,7	
7	53,00	190	0,9	2,8	99,4	53,00	190	1,0	0,7	99,4	
Fallerade	100,00	263	0,2	0,6	100,0	100,00	263	0,9	0,6	100,0	
Totalt			31,2	100,0				152,9	100,0		
Riskklass 1–5			29,2					142,7			
Riskklass 1–5, %			93,8					93,3			

Tabell 9.6.5

Hushåll – Ej små och medelstora företag											
Riskklass	2020					2019					
	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	
1	0,04	2	8,4	2,7	2,7	0,04	2	8,1	2,6	2,6	
2	0,11	3	35,9	11,4	14,1	0,11	3	40,1	13,0	15,7	
3	0,14	4	47,6	15,2	29,3	0,14	4	41,7	13,5	29,2	
4	0,21	5	97,3	31,0	60,3	0,21	5	102,7	33,4	62,6	
5	0,75	13	96,5	30,8	91,0	0,75	13	90,8	29,5	92,1	
6	7,31	30	19,6	6,3	97,3	7,31	30	15,3	5,0	97,0	
7	28,75	64	1,7	0,5	97,8	28,75	64	2,8	0,9	97,9	
Fallerade	100,00	31	6,9	2,2	100,0	100,00	31	6,4	2,1	100,0	
Totalt			313,8	100,0				308,0	100,0		
Riskklass 1–5			285,6					283,5			
Riskklass 1–5, %			91,0					92,1			

På motsvarande sätt visas i tabellerna 9.6.6–9.6.8 bankens exponeringar i den IRB-godkända företagsportföljen. Exponeringsbeloppet ökade under året med 54 miljoner euro eller med 12 procent. Ökningen kan dock tillskrivas ett fåtal större engagemang. Fallerat exponeringsbelopp minskade från 5,9 miljoner euro till 5,2 miljoner euro. Exponeringsbeloppet i riskklasserna 1 till 5 ökade med 61 miljoner euro eller 1 procent.

I tabell 9.6.8 visas den del av den IRB-godkända företagsportföljen som utgörs av specialutlåning i enlighet med CRR artikel 153.5. Specialutlåning bedöms i sin helhet genom kvalitativ bedömning och karaktäriseras av en stark korrelation mellan ett finansierat projekt eller ett objekt och de framtida kassaströmmar från dessa som ska återbetala lånet.

Tabell 9.6.6

Företag – Övriga större företag												
2020						2019						
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	miljoner euro	EAD, euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	miljoner euro	EAD, euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,50	56	43,9	30,3	30,3	0,50	56	21,9	17,4	17,4		
2	1,06	27	58,9	40,6	70,9	1,06	27	59,3	45,1	62,5		
3	1,44	81	19,4	13,4	84,4	1,44	81	26,8	20,4	82,9		
4	1,80	77	13,5	9,3	93,7	1,80	77	11,4	8,7	91,6		
5	5,25	87	6,0	4,1	97,8	5,25	87	0,6	0,5	92,0		
6							21,47	147	8,3	6,3		98,3
7												
Fallerade	100,00	0	1,9	1,3	99,1	100,00	0	0,2	0,1	98,5		
Oklassificerade	8,53	150	1,3	0,9	100,0	8,53	150	2,0	1,5	100,0		
Totalt			144,9	100,0				130,5	100,0			
Riskklass 1–5			141,7					120,0				
Riskklass 1–5, %			97,8					92,0				

Tabell 9.6.7

Företag – Små och medelstora företag												
2020						2019						
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	miljoner euro	EAD, euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	miljoner euro	EAD, euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,50	48	13,2	3,7	3,7	0,50	48	30,0	9,6	9,6		
2	1,06	46	97,2	27,5	31,2	1,06	46	60,2	19,2	28,8		
3	1,44	50	94,0	26,6	57,8	1,44	50	109,1	34,8	63,6		
4	1,80	71	88,9	25,2	83,0	1,80	71	64,9	20,7	84,3		
5	5,25	97	36,4	10,3	93,3	5,25	97	26,5	8,5	92,8		
6	21,47	169	5,2	1,5	94,7	21,47	169	8,8	2,8	95,6		
7							63,83		0,0	95,6		
Fallerade	100,00	0	3,3	0,9	95,7	100,00	0	5,7	1,8	97,4		
Oklassificerade	8,53	78	20,4	4,3	100,0	8,53	78	8,2	2,6	100,0		
Totalt			353,6	100,0				313,6	100,0			
Riskklass 1–5			329,8					290,9				
Riskklass 1–5, %			93,3					92,8				

Tabell 9.6.8

IRB – Specialutlåning								
Lagstadgade kategorier	Återstående löptid	Belopp i balansräkningen	Belopp utanför balansräkningen	Riskvikt	Exponeringsbelopp	Riskvägda exponeringsbelopp	Förväntade förluster	
Kategori 1	Mindre än 2,5 år			50				
	Lika med eller mer än 2,5 år			70				
Kategori 2	Mindre än 2,5 år			70				
	Lika med eller mer än 2,5 år			90				
Kategori 3	Mindre än 2,5 år			115				
	Lika med eller mer än 2,5 år	5,7	0,0	115	5,0	5,7	0,1	
Kategori 4	Mindre än 2,5 år			250				
	Lika med eller mer än 2,5 år			250				
Kategori 5	Mindre än 2,5 år							
	Lika med eller mer än 2,5 år							
Summa	Mindre än 2,5 år	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	
	Lika med eller mer än 2,5 år	5,7	0,0		5,0	5,7	0,1	

I tabellen 9.6.9 visas en flödesanalys av riskvägt belopp och kapitalkrav avseende kreditriskexponeringar som hanteras enligt IRB-metoden. Under året har riskexponeringsbeloppet minskat från 509 miljoner euro till 498 miljoner euro.

I tabell 9.6.10 sammanfattas centrala nyckeltal för bankens IRB-portföljer.

Tabell 9.6.9

Exponeringsklass, belopp				
miljoner euro	Ursprungliga brutto-exponeringar i balansräkningen	Exponeringar utanför balansräkningen före kreditmotvärdesfaktor	Genomsnittlig kreditkonverteringsfaktor, %	Fallerade exponeringar efter kreditriskjustering och efter kreditmotvärdesfaktor
Med egna estimat av LGD				
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	108,7	9,9	100	0,6
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 796,9	37,0	100	14,2
Hushåll – Övriga små och medelstora företag	25,4	7,4	100	0,3
Hushåll – Ej små och medelstora företag	347,4	15,5	100	6,4
Utan egna estimat av LGD				
Företag – Övriga större företag	129,6	53,5	2	1,9
Företag – Små och medelstora företag	360,0	37,6	3	15,4
Företag – Specialutlåning	5,0	0,0	0	0,0

Exponeringsklass, riskparametrar

miljoner euro	Genomsnittlig PD (inkl. fallerade), %	Antal gäldenärer	Genomsnittlig LGD, %	Genomsnittlig löptid (dagar)	Riskvägda exponeringsbelopp	Densitet av riskvägt exponeringsbelopp Förväntad förlust, %	Värdejusteringar och avsättningar
Med egna estimat av LGD							
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	3,64	1 056	2,34	1 890,9	25,1	0	-0,7
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	3,42	19 953	2,24	3 403,3	169,5	0	-1,5
Hushåll – Övriga små och medelstora företag	4,36	10 109	2,76	3 642,8	31,7	0	-0,7
Hushåll – Ej små och medelstora företag	3,51	649	4,49	1 035,1	6,5	0	-5,2
Utan egna estimat av LGD							
Företag – Övriga större företag	3,13	135	3,07	1 369,6	73,1	57	-0,2
Företag – Små och medelstora företag	4,16	737	3,49	1 417,2	187,5	60	-2,1
Företag – Specialutlåning	13,00	2	5,00	3 545,0	4,7	112	0,0

EU CR6

Tabell 9.6.10

Flödesschema för kapitalkrav enligt IRB-metoden		
miljoner euro	Riskexponeringsbelopp	Kapitalkrav
Riskexponeringsbelopp vid slutet av den föregående rapporteringsperioden	498,1	39,9
Storlek på tillgångar	56,1	4,5
Tillgångskvalitet	-62,6	-5,0
Uppdateringar av modeller	5,4	0,4
Metoder och riktlinjer		
Förvärv och avyttringar		
Valutakursrörelser		
Övrigt		
Riskexponeringsbelopp vid slutet av rapporteringsperioden	497,0	39,8

EU CR 8

9.7 IRB – UPPSKATTADE VÄRDEN OCH VERKLIGA UTFALL

Det exponeringsviktade PD-estimatet enligt klassvärde, inbegripet konjunkturjustering och säkerhetsmarginaler för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar, som användes i kapitalkravsberäkningen per den 31 december 2020 var 0,93 procent. För hushållsexponeringar med fastighet som säkerhet uppgick viktat PD-estimat till 0,71 procent. Motsvarande siffra för små och medelstora företag och övriga hushållsexponeringar var 3,61 procent respektive 0,96 procent.

Vid slutet av 2019 uppgick exponeringsviktad PD-estimat enligt klassvärde, inbegripet konjunkturjustering och säkerhetsmarginaler för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar, till 1,05 procent. För hushållsexponeringar med fastighet som säkerhet uppgick viktat PD-estimat till 0,82 procent. Motsvarande siffra för små och medelstora företag och övriga hushållsexponeringar 3,89 procent respektive 0,97 procent.

För icke-fallerade företagsexponeringar uppgick det exponeringsviktade estimerade PD-värdet den 31 december 2019 till 2,47 procent och den 31 december 2020 2,06 procent.

I tabell 9.7.1 visas observerade fallissemangsfrekvenser under 2020. Observera att fallissemang observerats under en period då det makroekonomiska läget varit bättre än det genomsnittsläge till vilket konjunkturjusteringen i PD-modellerna görs. För företagsexponeringar och exponeringar mot företaget i hushållsportföljen är skillnaden

mellan estimerade PD-värden och observerade fallissemangsfrekvenser större än för exponeringar mot privatpersoner, till följd av större statistisk osäkerhet i estimaterna på grund av mindre dataunderlag, vilket nödvändiggör användning av större påslag för att säkerställa att estimaterna är konservativa.

I tabell 9.7.2 presenteras EAD-viktade genomsnittliga LGD-nivåer per den 31 december 2020 i procent för respektive exponeringsklass där banken har beviljats tillstånd att tillämpa IRB-metoden. De uppskattade nivåerna inbegriper säkerhetsmarginaler samt konjunkturjustering av LGD till ett lågkonjunkturläge.

Den uppskattade exponeringsviktade LGD-nivån för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar låg per den 31 december 2020 på 10,6 procent. För icke fallerade hushållsexponeringar med bostad som säkerhet uppgick LGD till 10,0 procent. För icke fallerade små och medelstora företag uppgick LGD till 13,1 procent och för övriga icke fallerade hushållsexponeringar till 12,7 procent. Den 31 december 2019 låg den uppskattade exponeringsviktade LGD-nivån för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar på 10,7 procent. För icke fallerade hushållsexponeringar med bostad som säkerhet uppgick LGD till 10,1 procent. För icke fallerade små och medelstora företag uppgick LGD till 13,3 procent och för övriga icke fallerade hushållsexponeringar till 13,0 procent.

Tabell 9.7.1

Exponeringsklass	2020	
	Fallissemangsfrekvens ¹ , %	Skattad PD ² , %
Hushållsexponeringar med säkerhet i fastighet	0,43	0,72
Små- och medelstora företag klassificerade som hushållsexponeringar	1,07	3,79
Övriga hushållsexponeringar	1,03	2,02
Hushållsexponeringar totalt	0,65	1,29
Företagsexponeringar	0,39	2,42

¹Aritmetiska medelvärden.

²Skattat den 31 december 2019. Omfattar konjunkturjustering och försiktighetsmarginaler.

Tabell 9.7.2

Exponeringsklass	Uppskattade LGD-nivåer,		
	Ej fallerade, %	Fallerade, %	Totalt, %
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner ¹	10,0	22,9	10,1
Hushåll – Små- och medelstora företag	13,1	33,7	13,2
Hushåll – Ej små och medelstora företag	12,7	35,1	13,2
Hushållsexponeringar totalt	10,6	26,8	10,7
Företag – Små och medelstora företag ²	32,7	43,6	32,8
Företag – Övriga större företag ²	32,0	37,4	32,0
Företagsexponeringar totalt²	32,5	41,4	32,6

¹Enligt kapitaltäckningsregelverket får det genomsnittliga LGD-värdet för exponeringar med bostadsäkerhet utan statsgaranti inte vara lägre än 10 procent.

²Metod för beräkning av LGD bestäms av myndighet.

Uppskattade och observerade LGD-nivåer för de exponeringar som fallerat under 2019 presenteras i tabell 9.7.3. Den uppskattade nivån är ett exponeringsviktat genomsnitt för de fallerade exponeringarna vid referenstidpunkten 31 december 2018. Vid beräkning av observerat LGD har återvinningar fram till 31 december 2020 beaktats. Det medför att den observerade LGD-nivån kommer att sjunka med tiden, eftersom det per den 31 december 2020 kvarstår orealiserade säkerheter för fallissemangen från 2019 och en del av de fallissemang som har oklart tillfriskningsstatus sannolikt kommer att tillfriskna.

9.8 SCHABLONMETOD FÖR BERÄKNING AV KAPITALKRAV

I schablonmetoden delas exponeringarna in i exponeringsklasser beroende på motpartstyp, säkerhet eller typ av fordran. Fordringarnas exponeringsvärden beräknas enligt regelverket och multipliceras därefter med en fastslagen riskvikt, som anges i CRR för respektive exponeringsklass. Exponeringar gentemot EES-stater och deras

respektive centralbanker ska exempelvis alltid, givet att de är uttryckta i den nationella valutan, ges riskvikt 0 procent och delar av exponeringar som är fullt ut säkrade med marknadsvärdet från bostadssäkerhet ges en riskvikt om 35 procent. Banken baserar i enlighet med kapitaltäckningsföreskrifterna riskvikten för institut, säkerställda obligationer och företag på extern rating. För de exponeringar i institutexponeringsklassen och klassen för säkerställda obligationer som inte har en extern rating härleds riskvikten på basen av hemstatens rating. Under året har inga förändringar skett i denna hantering som haft påverkan på bankens riskexponeringsbelopp.

Tabell 9.8.1 visar hur exponeringsbelopp beräknade enligt schablonmetoden fördelar sig enligt exponeringsklasser och riskvikter som tillämpas i schablonmetoden. Beloppen redovisas efter specifika kreditriskjusteringar, kreditmotvärdesfaktorer och tekniker för kreditriskreducering.

Tabell 9.7.3

Exponeringsklass	2020				
	Uppskattat LGD, %	Observerat LGD, %	Antal fallerade krediter	EAD, tEUR	
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	12,7	52,3	85	15303	
Hushåll – Små- och medelstora företag	16,7	54,1	21	2846	
Hushåll – Ej små och medelstora företag	25,8	47,3	111	1635	
Företag – Små och medelstora företag	45,0	53,0	3	7994	
Företag – Övriga större företag	35,0	99,6	1	195	

Tabell 9.8.1

Exponeringsvärden hanterade enligt schablonmetoden fördelat enligt exponeringsklasser och riskvikter

Exponeringsklass	0 %	2 %	4 %	10 %	20 %	35 %	50 %	70 %	75 %	100 %	150 %	250 %	370 %	1250 %	Total
Exponeringsklass miljoner euro	812,8														812,8
Nationella regeringar eller centralbanker	90,1														90,1
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	11,7														11,7
Offentliga organ	58,6														58,6
Multilaterala utvecklingsbanker	4,0														4,0
Internationella organisationer	20,7	9,9		156,1	22,3										209,0
Företag										195,0					195,0
Hushåll								122,2							122,2
Säkrade genom pantriätt i fast egendom						1 155,5									1 155,5
Fallerade exponeringar										1,3	1,0				2,3
Poster förknippade med särskilt hög risk															0,0
Säkerställda obligationer				423,8	46,9										470,6
Fordringar på institut och företag med kortfristig kreditvärdering															0,0
Fordringar i form av fonder															0,0
Aktieexponeringar										14,3					14,3
Övriga poster	26,4							0,0	67,2						93,6
Total exponering	1 024,3	9,9	0,0	423,8	203,0	1 155,5	22,3	0,0	122,2	277,8	1,0	0,0	0,0	0,0	3 239,8

EU CRS

9.9 KREDITRISKREDUCERINGSTEKNIKER

Med kreditriskreduceringstekniker (CRM, Credit Risk Mitigation) vid kapitalkravsberäkning avses beaktandet av vissa godtagbara säkerheter som sänker kapitalkravet för kreditrisk. De säkerheter Ålandsbanken beaktar i kapitalkravsberäkningen är bostäder, garantier ställda av stater, kommuner och institut, depositioner i egen och annan bank samt finansiella säkerheter.

För finansiella säkerheter används den fullständiga metoden för finansiella säkerheter. Godkända finansiella säkerheter enligt kapitaltäckningsregelverket volatilitetsjusteras med av myndighet givna volatilitetsjusteringar och påverkar LGD-parametern för de exponeringar där IRB tillämpas. För exponeringar där kapitalkravet beräknas enligt schablonmetoden reduceras istället exponeringsbeloppet för exponeringarna innan dessa riskvägs. Den största kategorin av denna form av kreditriskreduceringsmetod består av aktier noterade på Helsingfors- och Stockholmsbörsen. Den näst största kategorin består av räntebärande värdepapper emitterade eller förmedlade av i huvudsak nordiska kreditinstitut.

De bostadssäkerheter som används vid kreditriskreducering ska uppfylla särskilda krav som kapitaltäckningsföreskrifterna ställer för att kunna godtas. Bland annat ställs krav på regelbunden oberoende värdering och att säkerheten överstiger fordran med ett väsentligt belopp, vilket säkerställs genom belåningsgraden. Enligt kapitaltäck-

ningsregelverket anses en exponering eller en del av en exponering som inte överstiger 80 procent av fastighetens marknadsvärde vara fullt ut säkrad. Genom att använda sig av garantier ställda av bland annat stater får banken substituera hela eller en del av en exponering till en motpart med bättre kreditkvalitet vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk. De främsta tillhandahållarna av dessa former av kreditriskskydd är finska staten och landskapet Åland. Inom bankens svenska verksamhet säkerställer Boverkets garantier vissa finansieringslösningar i form av byggnadskreditiv. Banken har även beviljats tillstånd att för en begränsad portfölj också använda sig av garantier ställda av europeiska investeringsfonden.

I tabell 9.9.1 visas hur bankens exponering och riskexponeringsbelopp ser ut fördelat på schablonmetodens exponeringsklasser före och efter beaktandet av CRM och kreditmotvärdesfaktorer (CF) för exponeringarna.

I exponeringsklassen företag reduceras exponeringsbeloppet främst av de finansiella säkerheternas beaktande i beräkningen, medan i hushållsexponeringsklassen är exponeringen till största del reducerad på grund av beaktandet av kreditmotvärdesfaktorer. I praktiken avser detta outnyttjade delar av kreditkortslimiten och outnyttjad del av depåutlåningen i den svenska verksamheten, vilka kan sägas upp villkorslöst av banken.

Tabell 9.9.1

Schablonmetoden – kreditriskreducering och effekter av kreditriskreducering

	Exponeringar före kreditkonverteringsfaktor och kreditriskreducering		Exponeringar efter kreditkonverteringsfaktor och kreditriskreducering		Riskvägda exponeringsbelopp och densitet av riskvägt exponeringsbelopp	
	Belopp i balansräkningen	Belopp utanför balansräkningen	Belopp i balansräkningen	Belopp utanför balansräkningen	Riskvägda exponeringsbelopp	Densitet av riskvägt exponeringsbelopp, %
miljoner euro						
Nationella regeringar eller centralbanker	700,5	0,0	810,5	2,4	0,0	0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	58,7	5,5	89,0	1,1	0,0	0
Offentliga organ	11,7	0,0	11,7	0,0	0,0	0
Multilaterala utvecklingsbanker	53,5	0,0	58,5	0,1	0,0	0
Internationella organisationer	4,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0
Institut	195,2	40,3	195,3	0,0	41,4	21
Företag	371,2	182,0	185,6	6,9	182,8	95
Hushåll	102,0	355,4	76,5	43,7	88,5	74
Säkrade genom panträtt i fast egendom	1 155,2	3,0	1 154,9	0,6	382,9	33
Fallerade exponeringar	2,9	0,0	2,3	0,0	2,8	121
Säkerställda obligationer	470,8	0,0	470,6	0,0	51,7	11
Aktieexponeringar	14,3	0,0	14,3	0,0	14,3	100
Övriga poster	93,6	0,2	93,6	0,0	67,0	72
Summa	3 233,7	586,3	3 166,9	54,8	831,5	26

EU CR4

9.10 NÖDLIDANDE OCH FÖRFALLNA EXPONERINGAR

Nödlidande exponeringar definieras som fordringar som uppfyller den regulatoriska definitionen för fallissemang enligt kapitaltäckningsregelverkets artikel 178 eller är nedskrivna enligt redovisningsmässiga principer. Enligt bankens interna definition av fallissemang anses en exponering vara fallerad då en betalning som avser ett väsentligt belopp är försenad mer än 90 dagar. Övriga situationer där banken anser en kreditexponering som fallerad är när banken infrar en bankgaranti, motparten begärs i konkurs eller ansöker om skuldsanering. Därtill bedömer banken huruvida en motpart av andra skäl ska anses vara betalningsoförmögen, vilket alltid innefattar fall där banken utökar sina anståndsåtgärder gentemot kunden. Redovisningsmässig definition av nedskrivna fordringar utgörs av de fordringar som redovisas i stadie 3 enligt IFRS 9-regelverket och är i allt väsentligt samstämmt med den regulatoriska definitionen av fallissemang.

Nödlidande exponeringar och som därmed redovisades i stadie 3 enligt IFRS 9-regelverket var vid utgången av 2020 på en högre nivå än vid ingången av året. Redovisat värde för exponeringar som redovisas i stadie 3 före beaktandet av redovisningsmässiga reserveringar uppgick till 37,9 miljoner euro.

Förfallna exponeringar utgörs av fordringar som har förseningsdagar men som ännu inte uppfyller kriterierna för bankens definition för fallissemang och betecknas som presterande exponeringar till dess att fallissemang inträffat. Merparten av de fordringar som redovisas i stadie 2 utgörs av fordringar som är eller har varit försenad i mer än 30 dagar med beaktandet av karenstid. I stadie 2 finns även de fordringar som har beviljats anståndsåtgärder och inte är fallerade och betecknas som presterande exponeringar med anstånd.

Anståndsåtgärder tillämpas utav banken för kreditengagemang där kunder har uppenbara ekonomiska problem och innebär att en justering av lånevillkoren måste vidtas för att hantera kundens återbetal-

ningsförmåga. Anståndsåtgärden utgör formellt en eftergift mot en kund som banken inte skulle ha gjort om kunden inte haft eller varit nära att få finansiella svårigheter. Tydliga tecken på uppenbara ekonomiska problem är att kunden inte följer sin återbetalningsplan utan gör sig skyldig till upprepade dröjsmål med betalningarna. Det kan även förekomma fall där kunden meddelar kundansvarig om omständigheter som innebär att villkoren behöver justeras för att korrigera en långsiktigt försvagad återbetalningsförmåga. Dyliga justeringar innebär exempelvis att banken kan överväga sänkt marginal, amorteringsuppskov och/eller väsentligt förlängd återbetalningstid för krediten. För att en exponering ska bedömas som att inte längre vara föremål för anståndsåtgärder krävs att krediten sköts i enlighet med de krav som externt regelverk ställer. Därtill krävs att den kundansvarige gjort en ekonomisk analys som styrker att finansiella svårigheter inte längre föreligger. Under 2020 tillät Finansinspektionen banker att bevilja moratorium till kunder. Moratorium innebär att amorteringsuppskov beviljas utan konsekvenser som en följd av covid-19. Detta ledde till ett ökat antal beviljade amorteringsuppskov för banken, men dessa moratorier har redovisats skilt från de amorteringsuppskov som beviljats genom anståndsåtgärder. Moratorium är inte aktuellt för 2021.

Enligt bankens riktlinjer bortskrivs en fordran slutligen om konkurs har bekräftats eller om medellöshet har hållits för sannolikt. Exponeringen anses i detta skede utgöra en konstaterad kreditförlust för banken. Missköta och försvagade kreditengagemang samt trender för särskilda kreditriskindikatorer för utlåningen rapporteras månatligen till verkställande direktören och kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens interna riskrapport.

I tabell 9.10.1 visas bokförda bruttovärden för förfallna exponeringar i balansräkningen efter antal kreditdagar.

Av tabellen 9.10.2 framgår information om bankens nödlidande exponeringar samt exponeringar med anstånd.

Tabell 9.10.1

Indelning av förfallna exponeringar efter antal kreditdagar

miljoner euro	Bokförda bruttovärden					
	≤30 dagar	>30 dagar ≤60 dagar	>60 dagar ≤90 dagar	>90 dagar ≤180 dagar	>180 dagar ≤1 år	>1 år
Lån	14,6	5,9	1,4	3,5	3,0	16,3
Räntebärande värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	14,6	5,9	1,4	3,5	3,0	16,3

EU CR1-D

Tabell 9.10.2

Nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd

miljoner euro	Bokförda bruttovärden för presterande och nödlidande exponeringar							Ackumulerade nedskrivningar och avsättningar samt negativa justeringar för verkligt värde på grund av kreditrisk			
	781	Varav presterande men förfallna sedan >30 dagar ≤90 dagar		Varav nödlidande				För presterande exponeringar		För nödlidande exponeringar	
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Räntebärande värdepapper	781	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lån och förskott	4 906	6	16	40	31	40	11	4	0	8	-1
Exponeringar utanför balansräkningen	752	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0

EU CR1-E

I tabellen 9.10.4 visas förändringen av fallerade exponeringar under året enligt den regulatoriska definitionen för fallissemang enligt kapitaltäckningsregelverket.

I appendix Avstämning mellan balansräkning och kapitalbas redovisas ytterligare uppgifter om bankens nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd enligt EBA:s standardiserade upplysningsmallar.

ringar och exponeringar med anstånd enligt EBA:s standardiserade upplysningsmallar.

Av tabellen 9.10.5 framgår beloppen av fallerade och icke fallerade exponeringar per exponeringsklass samt den tillhörande kreditriskjusteringen.

Tabell 9.10.3

Nettoexponeringsbelopp för fallerade och icke fallerade exponeringar enligt branscher och användningssyfte				
miljoner euro	Totalt exponeringsbelopp i utlåningsportföljen	Varav fallerade exponeringar	Varav icke fallerade exponeringar	Andel fallerade exponeringar, %
Bostäder	2 465,6	10,50	2 455,1	0,4
Värdepapper och övriga placeringar	388,0	3,31	384,7	0,9
Näringsverksamhet	101,5	6,51	95,0	6,4
Övrig privathushållning	295,3	1,93	293,3	0,7
Summa privatpersoner	3 250,4	22,3	3 228,1	0,7
Sjöfart	61,1	1,34	59,8	2,2
Handel	38,3	1,15	37,2	3,0
Bostadsverksamhet	260,5	1,99	258,5	0,8
Övrig fastighetsverksamhet	181,4	1,19	180,2	0,7
Finans- och försäkringsverksamhet	253,4		253,4	0,0
Hotell- och restaurangverksamhet	34,1	0,02	34,0	0,1
Övrig serviceverksamhet	113,5	0,31	113,2	0,3
Jordbruk, skogsbruk och fiske	11,6		11,6	0,0
Byggnadsverksamhet	86,7	0,28	86,4	0,3
Övrig industriverksamhet	37,9		37,9	0,0
Summa företag	1 078,4	6,3	1 072,2	0,6
Offentlig sektor och ideella organisationer	49,1	0,26	48,8	0,5
Totalt	4 377,9	28,8	4 349,1	0,7

Tabell 9.10.4

Förändring i innehavet av fallerade lån och räntebärande värdepapper	
miljoner euro	Bokfört bruttovärde för fallerade exponeringar
Ingående balans	29,5
Lån och räntebärande värdepapper som har fallerat sedan den senaste rapporteringsperioden	10,9
Återgått till icke-fallerat tillstånd	1,8
Avskrivna belopp och andra förändringar	-12,7
Utgående balans	29,4

EU CR2-B

Tabell 9.10.5

Fallerade exponeringar och kreditriskjusteringar per exponeringsklass och instrument

miljoner euro	Ursprunglig exponering				Nettoexponering
	Fallerade exponeringar	Icke fallerade exponeringar	Specifik kreditriskjustering	Allmän kreditriskjustering	
Kreditrisk enligt IRB-metoden					
Med egna estimat av LGD					
<i>Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag</i>	0,5	118,1	0,7	0,0	117,8
<i>Hushåll – Säkrade genom fastigheter, ej små och medelstora företag</i>	14,5	1 819,4	1,5	0,0	1 832,3
<i>Hushåll – Övriga små och medelstora företag</i>	0,2	32,6	0,7	0,0	32,0
<i>Hushåll – Ej små och medelstora företag</i>	7,0	355,9	5,2	0,0	357,7
Utan egna estimat av LGD					
<i>Företag – Övriga större företag</i>	1,8	181,2	0,2	0,0	182,8
<i>Företag – Små och medelstora företag</i>	3,0	394,6	2,1	0,0	395,6
<i>Företag – Specialutlåning</i>	0,0	5,0	0,0	0,0	5,0
Total exponering enligt IRB-metoden	27,0	2 906,8	10,5	0,0	2 923,3
Kreditrisk enligt schablonmetoden					
Nationella regeringar och centralbanker	0,0	700,5	0,3	0,0	700,2
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	0,0	64,2	0,1	0,0	64,1
Offentliga organ	0,0	11,7	0,0	0,0	11,7
Multilaterala utvecklingsbanker	0,0	53,5	0,0	0,0	53,4
Internationella organisationer	0,0	4,0	0,0	0,0	4,0
Institutsexponeringar	0,0	235,5	0,2	0,0	235,3
Företagsexponeringar	0,0	553,2	0,2	0,0	552,9
Hushållsexponeringar	1,7	455,8	0,1	0,0	457,4
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	0,8	1 157,4	0,3	0,0	1 157,9
Fallerade exponeringar	2,9	0,0	0,1	0,0	2,8
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	0,0	470,8	0,1	0,0	470,6
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	0,0	14,3	0,0	0,0	14,3
Övriga poster	0,0	93,7	0,0	0,0	93,7
Justering för fallerade exponeringar	-2,9	0,0	-0,1	0,0	-2,8
Total exponering enligt schablonmetoden	2,5	3 814,6	1,4	0,0	3 815,6
Totalt	29,4	6 721,4	11,9	0,0	6 738,9
<i>varav utgör lån</i>	29,4	5 190,1	11,4	0,0	5 208,1
<i>varav utgör värdepapper</i>	0,0	780,6	0,4	0,0	780,1
<i>varav utgör poster utanför balansräkning</i>	0,0	750,7	0,0	0,0	750,7

EU CRI-A

9.11 KREDITKONCENTRATIONSRISK

Riskkoncentrationer i utlåningen till allmänhet uppstår exempelvis när kreditportföljen innehåller koncentration av utlåning mot vissa enskilda kunder eller kundhelheter, branscher, regioner eller länder. Banken hanterar koncentrationsrisk i kreditportföljen genom att limitera enskilda motparter och vissa branscher. För banker gäller lagstadgade gränser för koncentrationer mot enskilda kunder eller kundhelheter. Stora exponeringar definieras i kapitaltäckningsregelverket som kunder och kundhelheter vars totala exponeringar utgör 10 procent eller mer av en banks godtagbara kapital. Med godtagbart kapital menas per idag moderbankens/koncernens T1 (primärkapital) + T2 (supplementärt kapital som maximalt får uppgå till en tredjedel av det primära kapitalet). Vid beräkningen av exponeringsbeloppet ska kundens eller kundhelhetens samtliga engagemang i och utanför balansräkningen medräknas till fullt belopp. Exponeringen får maximalt uppgå till 25 procent av det godtagbara kapitalet efter CRM-godkända säkerhetens beaktande. Överskridande av gränsvärdet ska rapporteras omgående till Finansinspektionen. Enligt Ålandsbankens valda strategi för utlåningen kan större enskilda koncentrationer uppstå mot enskilda kunder. Månatligen rapporteras alla större kreditengagemang inom respektive affärsområde till ledningsgruppen och även till Finansinspektionen.

9.12 KREDITRISK I TREASURYVERKSAMHETEN

I koncernens treasuryverksamhet uppstår kreditrisk vid innehav av finansiella instrument inom den löpande balansförvaltningen och riskhanteringen. Instrumenten utgörs i huvudsak av de masskuldebrev som banken har i sin likviditetsportfölj och består till stor del av säkerställda obligationer och statsobligationer samt värdepapper emitterade av multilaterala utvecklingsbanker. I bankens limitregelverk regleras hur stor del av placeringarna som får vara mot olika sektorer, exempelvis centralbanker, offentlig förvaltning och institut. Motpartsrisiker uppstår i bankens treasuryverksamhet när banken ingår derivatkontrakt med olika motparter. Motpartsrisiken i bankens derivatverksamhet hanteras genom att nettningsavtal uppgörs med motparter enligt ISDA (International Swaps and Derivatives Association) standard. Därmed kvittas fordringar och skulder som löper under samma avtal med en och samma motpart. För att

ytterligare hantera risk ingår banken så kallade CSA (Credit Support Annex) avtal med motparter, vilka reglerar ställande och mottagande av säkerheter.

De centralbanker, finansiella institut och multilaterala utvecklingsbanker som koncernen har affärsutbyte med ska ha en god kreditvärdighet för att långsiktigt kunna stödja koncernens fortsatta utveckling samt för att minimera kreditrisken. Inom ramen för bankens generella likviditetsförvaltning görs endast affärer med välkända motparter med kreditbetyg av hög investeringsklass (investment grade). Exponeringen mot olika motparter begränsas av ett internt limitregelverk som fastställs av styrelsen. Limiten sätts specifikt på motparten i fråga och begränsar vilken typ av avtal som får ingås efter beslut i kreditkommittén. Innan limiten fastställs analyseras motpartens finansiella nyckeltal och ansedda kreditrisk på kreditmarknaden.

Kreditrisk uppstår även i Treasurys High Yield-portfölj. High Yield-portföljen består av värdepapper emitterade av motparter med lägre kreditbetyg eller som saknar kreditbetyg. Motparterna i High Yield-portföljen har genomgått en utvärderingsprocess med höga kvalitetskrav och för samtliga motparter görs en uppskattning av kreditvärdigheten utifrån en analys av motparten och dess nyckeltal. Exponeringarna följs upp månatligen. Instrumenten utgörs i huvudsak av skuldebrev emitterade av företag på den europeiska marknaden. High Yield-portföljen och dess motparter begränsas av ett internt limitregelverk som fastställs av styrelsen.

I tabell 9.12.1 visas koncernens exponeringar i treasuryverksamheten fördelade enligt kapitaltäckningsregelverkets kreditkvalitetssteg som gäller för exponeringsklassen för instrumentet.

Tabellen visar att den största delen av koncernens exponeringar inom treasuryverksamheten härrör från innehav av statsobligationer och placering hos centralbank. Vad avser masskuldebrev emitterade av övriga enheter består den största delen av säkerställda obligationer i den högsta ratingklassen. Inga av koncernens innehav av masskuldebrev utgörs av efterställda eller värdepapperiserade strukturer. Derivatexponeringar på andra finansiella institut uppkommer utslutande inom ramen för hanteringen av valuta- och ränterisker. Vid årsskiftet klassificerades inga utav bankens innehavda masskuldebrev som innehav för handel.

Tabell 9.12.1

Kreditriskexponeringar i treasuryverksamheten

miljoner euro	Exponering	Andel, %
Obligationer emitterade av stater och statsgaranterade motparter	177,7	12
Placering hos centralbanker	653,2	44
Säkerställda obligationer	472,4	32
Övriga icke-säkerställda obligationer	132,9	9
Checkräkning	38,7	3
Derivat ¹	3,7	0
Totalsumma	1 478,5	100

¹Enligt för banken positiva marknadsvärden efter beaktande av nettningsavtal och säkerheter.

Tabell 9.12.2 visar hur den samlade kreditriskexponeringen i treasury-verksamheten var fördelad regionalt vid årsskiftet. Tabellen visar att placeringarna inom balans- och likviditetsförvaltningen främst härrör från enheter hemmahörande inom EES-området. Norden står vidare för 74 procent av hela exponeringen i tabell 9.12.2.

I tabell 9.12.3 visas hur koncernens samlade derivatexponeringar fördelar sig enligt risktyp och hur säkerheter används för att reducera exponeringsvärdet. Med positivt bruttovärde avses summan av kontrakt som har ett positivt marknadsvärde ur bankens synvinkel. Exponeringsvärdet har sedan beräknats i enlighet med marknadsvärderingsmetoden i artikel 274 i CRR, vilken genom att beakta det nominella värdet tar höjd för att exponeringen vid ett eventuellt fallissemang hos motparten kan vara större än dagens marknadsvärde.

Till kapitalkravet ovan tillkommer även kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA) för icke-standardiserade derivatkontrakt som inte clearas genom en central motpart. Banken beräknar kvartalsvist bokföringsmässig kredit- och debet värdighetsjusteringsrisk (CVA/DVA) för samtliga derivatkontrakt. I den mån CVA överstiger DVA bokför banken en kostnad för kreditvärdighetsjusteringsrisk i resultaträkningen. I den mån DVA överstiger CVA reduceras den tidigare bokade reserven för CVA.

Tabell 9.12.4 visar hur exponeringsvärden för bankens innehav av värdepapper fördelas i kreditkvalitetssteg i exponeringsklasserna institut, säkerställda obligationer och företag där extern rating används för att beräkna kapitalkravet.

Tabell 9.12.2

Regionsfördelning		
miljoner euro	Exponering	Andel, %
Europeiska unionen	1 291,9	87
Norden exklusive EU	132,8	9
Övriga Europa	0,0	0
Nordamerika	53,9	4
Övriga världen	0,0	0
Summa	1 478,5	100

Tabell 9.12.3

Derivatexponeringar							
miljoner euro	Nominellt belopp	Positivt bruttovärde	Exponeringsvärde (brutto)	Emottagna säkerheter ¹	Exponeringsvärde (netto)	Riskexponeringsbelopp	Kapitalkrav
Ränta	419,9	5,7	9,9	3,9	6,0	3,3	0,3
Valuta	1 182,3	18,9	23,8	11,8	12,0	1,8	0,1
Total	1 602,2	24,6	33,8	15,7	18,1	5,1	0,4

¹Emottagna säkerheter består till fullo utav likvida medel deponerade på konto hos banken.

Tabell 9.12.4

Exponeringsvärden som riskvägts på basen av extern kreditrating			
miljoner euro	Institutexponeringar	Säkerställda obligationer	Företagsexponeringar
Kreditkvalitetssteg			
1	121,6	423,9	0,0
2	21,6	42,7	4,1
3	0,0	0,0	0,0
4	0,0	0,0	2,1
5	0,0	0,0	1,2
Sovereign method	0,0	0,0	2,5
Total	143,2	466,6	9,9

10. Likviditetsrisk

Likviditetsrisk avser risken att inte kunna fullgöra betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkt på grund av brist på likvida medel eller att förpliktelseerna kan fullgöras endast genom att erhålla betalningsmedel till avsevärt högre kostnad eller genom att realisera positioner till avsevärt lägre marknadspris än förväntat.

10.1 RISKHANTERING

För att hantera likviditetsrisker har banken utformat ett ramverk bestående av ett antal komponenter:

- Limiter som säkerställer att bankens riskkapit och risktolerans följs.
- Kontinuerlig uppföljning och analys av bankens framtida likviditetsbehov på såväl kort som lång sikt.
- En väldiversifierad finansieringsstruktur, ur såväl instrument- som löptidsperspektiv.
- En portfölj av bostadskrediter vars kvalitet är sådan att den upprätthåller bankens upplåning med säkerställda obligationer även i ett stressat scenario.
- En väl uppbyggd investerarbas.
- En likviditetsreserv med högkvalitativa tillgångar som säkerställer tillgång till likviditet under en längre period med begränsad tillgång till kapitalmarknadsupplåning.

Med hänsyn till bankens risktolerans har styrelsen fastställt limiter bland annat för bankens likviditetstäckningsgrad, överlevnadshorisont samt för hur stor andelen emitterade säkerställda obligationer får vara i förhållande till tillgängliga säkerheter. Likviditetsrisken hanteras av bankens Treasury som ansvarar för att riskerna uppfyller de limiter som fastslagits av styrelsen. Likviditetsriskerna följs upp och analyseras centralt av Risk Control som rapporterar direkt till verkställande direktören månadsvis och till styrelsen kvartalsvis i samband med koncernens riskrapport.

Banken har en beredskapsplan för hantering av likviditetsrisker. Syftet med planen är att förbereda banken för olika handlingsalternativ för att hantera ett eventuellt likviditetsunderskott eller en likviditetskris. Planen inbegriper tillvägagångssätt för att täcka ett flertal olika krissituationer.

10.1.1 Likviditetsreserv

I syftet att minska bankens likviditetsrisk håller banken en likviditetsreserv med högkvalitativa tillgångar som ska fungera som alternativt källa till likviditet i tider med begränsad eller utebliven möjlighet att låna upp pengar på den externa kapitalmarknaden. Reserven kan utgöras av kassa, konton i centralbank eller annan värdenommerad bank med god rating, depositioner med kort löptid, innehav i egna emitterade skuldebrev och värdepapper med sådan kreditkvalitet att de är belåningsbara hos centralbank. För att säkerställa att likviditetsreserven håller god kvalitet regleras placeringarna av styrelsen. Storleken på likviditetsreserven ska vara sådan att målsatt överlevnadshorisont samt likviditetstäckningsgrad upprätthålls.

10.1.2 Finansiering

Ålandsbanken eftersträvar en väldiversifierad finansieringsstruktur, ur såväl instrument- som löptidsperspektiv. Bankens avser att inte vara beroende av enskilda deponenter, investerare, finansieringsinstrument eller marknadssegment.

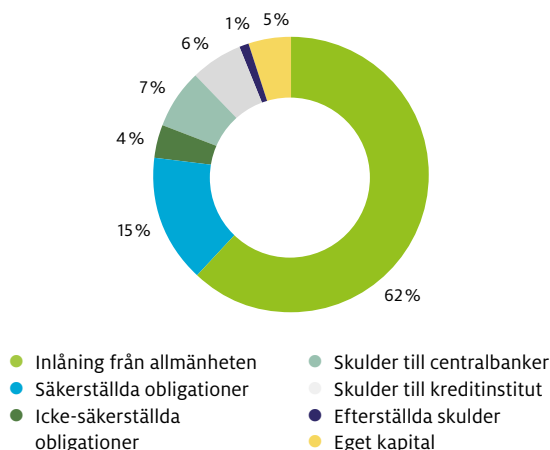
Bankens finansieringskällor utgörs, utöver eget kapital, huvudsakligen av Inlåning från allmänheten, säkerställda och icke-säkerställda obligationer, bankcertifikat samt kort- och långfristig upplåning från kreditinstitut. En långsiktig målsättning är att Inlåning från allmänheten svarar för mer än 50 procent av finansieringen exklusive eget kapital. Vid utgången av året utgjorde depositioner och säkerställda obligationer drygt 80 procent av finansieringsstrukturen.

Tabell 10.1.1.1

Likviditetsreserv	Valutafördelning, marknadsvärden				2020	2019
	EUR	SEK	USD	Övriga	Summa	Summa
miljoner euro						
Kassa och placeringar hos centralbank	593,8	69,2	0,0	2,2	665,2	490,0
Skuldebrev emitterade av stater, centralbanker eller multilaterala utvecklingsbanker	18,8	34,5	18,9	0,0	72,1	39,8
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	0,0	0,0	7,5	0,0	7,5	1,9
Skuldebrev emitterade av offentlig sektor	21,2	39,1	8,2	0,0	60,4	40,9
Säkerställda obligationer	186,2	91,8	0,0	0,0	278,0	412,7
Likvida tillgångar nivå 1	820,0	234,6	34,6	2,2	1 083,2	985,2
Säkerställda obligationer	49,5	6,9	0,0	0,0	56,4	82,2
Likvida tillgångar nivå 2	49,5	6,9	0,0	0,0	56,4	82,2
Summa	869,6	241,5	34,6	2,2	1 139,6	1 067,5
Konton hos andra banker	12,1	1,8	1,6	10,5	25,9	19,6
Övriga	9,8	0,0	0,0	0,0	9,8	42,0
Summa (inklusive övriga likvida tillgångar)	891,5	243,3	36,1	12,7	1 175,4	1 129,1

Finansieringskällor

Procent, %

Därtill har banken som långsiktig målsättning att självfinansieringsgraden (Core funding ratio), definierad som utlåning till allmänheten i relation till inlåning från allmänheten, inklusive bankcertifikat och riskdebenturer emitterade till allmänheten, samt emitterade säkerställda obligationer, inte ska överstiga 100 procent. Finansieringen av bankens utlåning ska med andra ord inte vara beroende av icke-säkerställd kapitalmarknadsupplåning eller kortsiktiga finansieringskällor.

Icke-säkerställd finansiering används för att styra utnyttjandegraden av säkerhetsmassan för säkerställda obligationer och för att ha en mer diversifierad finansieringsstruktur.

Banken använder sig av flera olika upplåningsprogram i euro och i svenska kronor. Dessa reglerar strukturen av emitterade skuldinstrument. De viktigaste är ett inhemskt skuldprogram under vilket emissioner av säkerställda och icke-säkerställda obligationer sker samt ett certifikatprogram i svenska kronor för emissioner av kortfristiga skuldinstrument.

Bankens Treasury ansvarar för att bygga upp en stabil investerarbas som förvärvar obligationer utgivna av banken. Investerarbasen ska vara väldiversifierad med investerare från olika geografiska områden och marknader. För att uppnå detta har banken byggt relationer med skuldinvestorer och banker i Finland, Sverige och Centraleuropa. Tillgång till kortfristig finansiering har säkerställts genom avtal och arrangemang med flertalet motparter.

Total utestående kapitalmarknadsupplåning vid utgången av 2020 framgår av tabell 10.1.2.1.

Under 2020 återbetalades 250 miljoner euro säkerställda obligationer samt 100 miljoner euro icke-säkerställda obligationer. Som ersättning för den kapitalmarknadsupplåning som återbetalats har det finansieringsprogram som Sveriges riksbank erbjuder utnyttjats, bland annat mot säkerhet av en ny säkerställd obligation som emitterats från den svenska säkerhetspoolen. Det nominella utestående beloppet av säkerställda obligationer uppgick vid årets slut till 905 miljoner euro. Det nominella utestående beloppet av icke-säkerställda obligationer till 250 miljoner euro.

Tabell 10.1.2.1

Utestående kapitalmarknadsupplåning

miljoner euro	Emissionsvaluta	Nominellt belopp	Genomsnittlig återstående löptid, år
Långfristig kapitalmarknadsupplåning			
Centralbanksfinansiering	EUR	117	2,0
	SEK	299	0,1
Säkerställda obligationer	EUR	640	2,9
	SEK	259	2,0
Icke-säkerställda obligationer	EUR	250	0,7
Debenturlån	EUR	17	15,1
	SEK	20	17,4
Långfristig kapitalmarknadsupplåning totalt		1 602	2,1
Kortfristig kapitalmarknadsupplåning			
Bankcertifikat och depositioner	EUR	144	0,3
	SEK	244	0,2
Kortfristig kapitalmarknadsupplåning totalt		388	0,3
Kapitalmarknadsupplåning totalt		1 990	1,8

10.2 RISKMÄTNING

Bankens balansräkning och dess förfallostruktur är en viktig parameter vid beräkning och analys av bankens likviditetsrisk. Utifrån balansräkningen prognostiseras framtida kassaflöden, som är ett viktigt verktyg för att hantera och planera bankens likviditetsrisk och upplåningsbehov.

10.2.1 Överlevnadshorisont

Ett av bankens interna styrmått för likviditet är överlevnadshorisonten, definierad som tidsperiod med positiva ackumulerade kassaflöden. Överlevnadshorisonten visar hur länge banken klarar sig under långa perioder av stress på kapitalmarknaderna, där tillgången till ny finansiering från vanligtvis tillgängliga finansieringskällor skulle vara begränsad eller helt stängd. I denna modell antas en betydande del av avistainlåningen utgöra en stabil finansieringskälla. Vid utgången av året beräknades bankens överlevnadshorisont klart överstiga målsatt nivå.

10.2.2 Likviditetstäckningsgrad och stabil nettofinansieringskvot

Tillsynsmyndigheterna har fastställt regler för likviditetsrisk som omfattar såväl kortfristig som strukturell likviditet under stressade förhållanden. Likviditetstäckningsgrad (Liquidity Coverage Ratio, LCR)

syftar till att säkerställa att bankerna har tillräckligt med likvida tillgångar för att möta likviditetsstress på kort sikt. Det innebär att bankerna ska ha likvida tillgångar av mycket hög kvalitet och som motsvarar minst nettokassautflödet för 30 dagar under stressade förhållanden, det vill säga minst 100 procent.

Tabell 10.2.2.1 visar likviditetstäckningsgraden beräknad enligt situationen vid kvartalets slut.

Det strukturella likviditetsmättet, stabil nettofinansieringskvot (Net Stable Funding Ratio, NSFR) ställer krav på att bankerna ska ha tillräcklig stabil finansiering för att i ett ettårsperspektiv täcka sina finansieringsbehov både under normala och stressade förhållanden. I juni 2021 införs ett minimikrav för NSFR om 100 procent.

Tabell 10.2.2.2 visar bankens stabila nettofinansieringsgrad beräknad enligt situationen vid utgången av året.

Bankens självfinansieringsgrad uppgick vid utgången av året till 96 procent (90 procent vid utgången av 2019).

Tabell 10.2.1

Återstående löptid		2020								
		Odiskonterade kontraktsevenliga kassaflöden								
miljoner euro	Betalbar på anfordran	<3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	5–10 år	>10 år	Ej löptidsfördelad	Totalt	
Tillgångar										
Kassa och fordringar hos centralbanker	665,1								665,1	
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		60,9	31,7	20,4	619,8	26,1	0,0		759,0	
Övriga skuldebrev		13,0	0,0	0,0	5,1	0,6	0,0		18,7	
Utlåning till kreditinstitut	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,9	51,0	
Utlåning till allmänheten	16,8	383,8	154,4	284,3	1 420,2	724,4	1 324,4	69,5	4 377,9	
Aktier och andelar								14,3	14,3	
Derivatinstrument		2,2	3,5	0,9	16,0	0,0	2,0		24,6	
Immateriella tillgångar								24,4	24,4	
Materiella tillgångar								32,9	32,9	
Förvaltningsfastigheter								0,3	0,3	
Övriga tillgångar								66,8	66,8	
Summa	713,1	460,0	189,6	305,6	2 061,1	751,2	1 326,4	228,1	6 035,1	
Skulder										
Skulder till kreditinstitut	53,1	330,9	5,0	3,5	117,0	0,0	0,0		509,5	
Inlåning från allmänheten	3 481,3	106,7	2,5	13,8	1,0	0,0	0,0		3 605,4	
Emitterade skuldebrev		139,5	140,6	250,7	910,2	0,0	0,0		1 440,9	
Derivatinstrument		2,3	3,5	0,1	5,4	1,8	1,9		14,9	
Övriga skulder								135,0	135,0	
Eterställda skulder		0,0	8,6	6,2	2,3	0,0	19,9		36,9	
Eget kapital								292,4	292,4	
Summa	3 534,3	579,5	160,3	274,2	1 035,9	1,8	21,8	427,4	6 035,1	

Tabell 10.2.2.1

Likviditetstäckningsgrad enligt CRR		2020							
		Totalt oviktat värde				Totalt viktat värde			
EU LIQ1:		31.03.2020	30.06.2020	30.09.2020	31.12.2020	31.03.2020	30.06.2020	30.09.2020	31.12.2020
	Högkvalitativa likvida tillgångar								
1	Summa högkvalitativa likvida tillgångar					1 028	981	968	1 118
	Kassautflöden								
2	Inlåning från allmänheten och inlåning från småföretagskunder	2 285	2 293	2 360	2 354	165	163	168	167
3	varav stabil inlåning	1 324	1 358	1 394	1 406	66	68	70	70
4	varav mindre stabil inlåning	961	935	967	948	98	95	98	97
5	Icke-säkerställd kapitalmarknadsfinansiering	1 142	1 128	1 156	1 144	624	593	603	590
6	Operativ inlåning (alla motparter och inlåning i nätverk av kooperativa banker)	200	213	174	235	48	52	42	57
7	Icke operativ inlåning (alla motparter)	891	876	948	868	525	503	527	493
8	Skuld utan säkerhet	51	39	34	40	51	39	34	40
9	Säkerställd kapitalmarknadsfinansiering	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Ytterligare krav	278	305	311	336	27	30	30	32
11	Utflöden kopplade till derivatexponeringar och andra krav på säkerhet	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Kredit- och likviditetsfaciliteter	278	305	311	335	27	30	30	31
14	Andra avtalsmässiga finansieringsskyldigheter	3	1	5	6	3	1	5	6
15	Andra villkorerade finansieringsskyldigheter	162	298	450	315	8	15	23	16
16	Summa kassautflöden					827	803	829	811
	Kassainflöden								
18	Inflöden från fullt presterande exponeringar	99	95	101	69	76	58	66	50
19	Andra kassainflöden	228	236	244	245	46	53	62	58
20	Summa kassainflöden	326	331	345	314	122	112	128	108
	Summa justerat värde								
21	Likviditetsbuffert					1 028	981	968	1 118
22	Summa nettokassautflöden					705	691	701	703
23	Likviditetsteckningsgrad, %					146	142	138	159

Tabell 10.2.2.2

Stabil nettofinansieringsgrad (NSFR)		2020	2019
miljoner euro			
Stabilt finansieringsbehov (RSF)		3 868	3 448
varav likvida tillgångar		171	224
varav övriga säkerheter		180	29
varav utlåning		3 409	3 094
varav andra tillgångar		108	100
Tillgänglig stabil finansiering (ASF)		4 109	3 975
varav kapitalbasposter		276	249
varav hushållsinlåning		2 292	2 131
varav andra icke-finansiella motparter (utom centralbanker)		392	338
varav finansiella motparter och centralbanker		1 149	1 257
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR), %		106	115

10.3 HYPOTEKSBANKSVERKSAMHETEN

Ålandsbanken har två separata säkerhetspooler – en finländsk säkerhetspool som utgörs av finländska bostadskrediter och en svensk säkerhetspool som utgörs av svenska bostadskrediter.

Hypoteksbanksverksamheten regleras av Lagen om hypoteksbanksverksamhet. Lagen om hypoteksbanksverksamhet föreskriver att säkerheternas verkliga värde ska fastställas i enlighet med god fastighetsvärderingssed, med iakttagande av Finansinspektionens föreskrifter om kreditinstituts interna kapitalutvärdering och han-

tering av kreditrisker. I fråga om lån som överstiger 3 miljoner euro kontrolleras fastighetens värdering av en oberoende värderingsman minst vart tredje år.

Internt regleras verksamheten genom av styrelsen fastställda limiter för utnyttjandegrad av säkerhetsmassan, andelen finansiering via säkerställda obligationer av total finansiering samt andelen finansiering via säkerställda obligationer i relation till balansomslutningen.

Strukturen på bankens två säkerhetspooler per den 31 december 2020 framgår av tabellerna nedan.

10.4 RATING

Ålandsbanken har kreditbetyget BBB/A-2 från ratinginstitutet Standard & Poor's Global Ratings med negativ utsikt för långfristig och kortfristig upplåning. I maj 2020 sänktes framtidsutsikten från positiv till negativ i med anledning av ratinginstitutets reviderade framtidsutsikt för Finland på grund av coronapandemin. Ålandsbankens säkerställda obligationer har kreditbetyget AAA med stabil utsikt.

Ålandsbankens framtidsutsikt ändrades i januari 2021 från negativ till positiv.

Utgångspunkten för Standard & Poor's kreditbetyg för en finländsk eller svensk bank är A-. Fem olika områden kan sedan höja eller sänka kreditbetyget:

- Business position: sänker Ålandsbankens betyg med två steg, huvudsakligen på grund av att Ålandsbanken är en nischbank med koncentrationsrisk till Finland och Sverige.
- Capital & Earnings: höjer betyget med ett steg tack vare stark soliditet och kapitaltäckning.
- Risk Position: sänker betyget med ett steg på grund av koncentrationsrisk i kreditportföljen, huvudsakligen geografiskt till Finland och Sverige, men i viss mån även övriga koncentrationsrisker.

- Liquidity & Funding: varken höjer eller sänker, men Ålandsbanken kommer här väl ut till följd av sin starka inlåningsbas.
- Support: då Ålandsbanken inte bedöms vara systemviktig för Finland erhåller banken ingen betygshöjning till följd av statligt eller annat stöd.

10.5 INTECKNADE TILLGÅNGAR

Intecknade tillgångar utgörs till övervägande del av bostadskrediter som används som säkerheter för Ålandsbankens utestående emitterade säkerställda obligationer.

Storleken av de tecknade tillgångarna för säkerställda obligationer utgår från den nivå av översäkerheter som ratinginstitutet Standard & Poor's ställer på Ålandsbanken för att obligationerna ska tilldelas rating AAA.

Utöver bostadskrediter har Ålandsbanken för egna skulder, betalningssystem, värdepappershandel och clearing ställt säkerheter i form av statspapper och obligationer i huvudsak till centralbanker och kreditinstitut.

Tabell 10.5.1 visar Ålandsbankens tecknade tillgångar den 31 december 2020.

Tabell 10.5.1

Inkluderade tillgångar i säkerhetspoolen		
miljoner euro	Säkerhetspoolen Finland	Säkerhetspoolen Sverige
Lån	850	702
Fyllnadssäkerheter	118	0
Övriga	0	0
Totalt	968	702

Säkerhetstyp		
Lånevolym, %	Säkerhetspoolen Finland	Säkerhetspoolen Sverige
Egnahemshus & lägenheter	100	100
Flerfamiljsbostäder	0	0
Totalt	100	100

Nyckeltal		
	Säkerhetspoolen Finland	Säkerhetspoolen Sverige
Antal lån	10 565	3 217
Antal låntagare	6 419	2 051
Genomsnittlig lånevolym, tusen euro	82	221
Översäkerheter, nominellt, %	49	49
Vägt LTV, %	54	55
FX-risk ¹	0	0

¹All valutarisk är säkrad.

Regional distribution	
	Lånevolym, %
Säkerhetspoolen Finland	
Helsingfors region, Södra Finland	45,3
Tammerfors region, Birkaland	12,4
Åbo region, Västra Finland	13,8
Åland	21,3
Övriga	7,3
Summa	100,0

Regional distribution	
	Lånevolym, %
Säkerhetspoolen Sverige	
Stockholms län	66,0
Sydsverige	12,9
Västsverige	12,9
Övriga	8,2
Summa	100,0

LTV-nivå								
miljoner euro	0–10%	10–20%	20–30%	30–40%	40–50%	50–60%	60–70%	Summa
Säkerhetspoolen Finland								
Lånevolym	11	25	56	90	143	193	332	850
Lånevolym, %	1,3	2,9	6,6	10,0	16,8	22,7	39,1	100,0
Säkerhetspoolen Sverige								
Lånevolym	2	15	26	64	159	165	271	702
Lånevolym, %	0,0	2,0	4,0	9,0	23,0	23,0	39,0	100,0

Kreditens ålder							
miljoner euro	0–12 M	12–14 M	24–36 M	36–60 M	60 M–	Summa	
Säkerhetspoolen Finland							
Lånevolym	77	83	80	174	436	850	
Lånevolym, %	9,0	10,0	9,0	21,0	51,3	100,0	
Säkerhetspoolen Sverige							
Lånevolym	165	93	90	206	147	702	
Lånevolym, %	24,0	13,0	13,0	29,0	21,0	100,0	

Kreditkvalitet, betalningsförseningar					
miljoner euro	31–60 D	61–90 D	90+D	Summa	
Säkerhetspoolen Finland					
Lånevolym	1,8	0,0	0,0	1,8	
Lånevolym, %	0,2	0,0	0,0	0,2	
Säkerhetspoolen Sverige					
Lånevolym	0,3	0,0	0,0	0,3	
Lånevolym, %	0,0	0,0	0,0	0,0	

Utestående emissioner							
ISIN	Nominellt belopp	Valuta	Emissionsdatum	Förfalldatum	Kupong	Ränta	
Säkerhetspoolen Finland							
XS0876678391	100	EUR	30.01.2013	30.01.2023	2,750	Fast	
XS1496878742	250	EUR	29.09.2016	29.09.2023	0,000	Fast	
FI4000375241	300	EUR	19.03.2019	19.03.2024	0,125	Fast	
Säkerhetspoolen Sverige							
SE0010598474	2 500	SEK	22.11.2017	22.11.2022	0,667	Rörlig	
SE0013359627	2 000	SEK	12.05.2020	12.05.2025	0,426	Rörlig	

Tabell 10.5.2

Upplysningar om intecknade tillgångar			
miljoner euro	Intecknade tillgångar, redovisat värde	Icke intecknade tillgångar, redovisat värde	Tillgångar totalt, redovisat värde
Räntebärande värdepapper	292	485	778
Utlåning till allmänheten	1 548	2 830	4 378
Övriga tillgångar	3	752	755
Tillgångar som inte är tillgängliga för in-teckning		124	124
Summa	1 843	4 192	6 035
Andel av tillgångar totalt, %	31	69	100

Syfte med in-teckning, redovisat värde	
miljoner euro	Matchande skulder
Centralbanksfinansiering	416
Säkerställda obligationer	909
Övrigt	0
Summa	1 514

11. Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att resultat, eget kapital eller värde minskar till följd av förändringar i priser och riskfaktorer på finansiella marknader. Marknadsrisk inkluderar ränterisk, valutarisk och aktierisk.

11.1 RISKHANTERING

Bankens styrelse beslutar om riskkaptiten och fastställer limiter för ränterisk, valutarisk och aktierisk. Bankens marknadsrisker är låga och primärt av strukturell natur och hanteras av bankens Treasury. Positioner säkras i samband med att de kommer in i balansen samt löpande i enlighet med de principer som bankens styrelse beslutat om samt i enlighet med de processer som Treasury etablerat.

11.2 RÄNTERISK

Med ränterisk avses såväl risken för minskat räntenetto (räntenettorisk) som risken för ofördelaktiga värdeförändringar i bankens räntebärande tillgångar och skulder (värdeförändringsrisk) till följd av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk uppstår primärt på grund av att räntebärande tillgångar och skulder har olika räntebindingstider och återprissätts vid olika tidpunkter.

Banken mäter ränterisken genom känslighetsanalyser av räntenettet respektive värdet på räntebärande tillgångar och skulder i scenarier där räntekurvan stressas på olika sätt.

Tabell 11.2.1 visar räntebärande tillgångar och skulder som förfaller till ny räntesättning i respektive tidsintervall med antagandet om att avistainlåning förfaller dag ett.

11.2.1 Räntenettorisk

Räntenettorisken mäts som känsligheten i räntenettet över de kommande tolv månaderna under antagandet om en oförändrad balansräkning. Positionerna i balansräkningen räntejusteras vid

deras kontraktsmässiga eller antagna räntejusteringstidpunkt.

Avistainlåningens räntebindingstid i modellen är satt till en dag.

För debenturlån används inlösendatum. I den nuvarande modellen har banken gjort affärsmässiga antaganden om hur olika poster reagerar vid olika skiften. Räntenettorisken mäts per väsentlig valuta i enlighet med EBA:s regelverk. Banken har en intern limit vid skiftet -50 räntepunkter.

11.2.2 Värdeförändringsrisk

Värdeförändringsrisken mäts som känsligheten i det beräknade nuvärdet av samtliga befintliga räntebärande poster. Vid beräkning av värdeförändringsrisk använder sig banken av två metoder för avistainlåningens räntebindingstider. I den första modellen är avistainlåningen ålagd på en dag medan avistainlåningen i den andra modellen baserar sig på EBA:s och Basel-kommitténs regelverk. Den senare modellen används för de sex nya stressscenariona från EBA:s direktiv och dessa granskas mot den nya regelverkslimiten mot bankens kärnprimärkapital. Debenturlånen hanteras här på samma sätt som för räntenettorisk. Värdeförändringsrisken mäts per väsentlig valuta i enlighet med EBA:s regelverk, och en positiv värdeförändringsrisk viktas med 50 procent. Banken har en intern limit mot likviditetsportföljen för skiftet +100 räntepunkter.

Tabell 11.2.2.1 visar känsligheten i räntenettet respektive känsligheten i nuvärdet på räntebärande tillgångar och skulder vid parallellförskjutning av räntekurvan uppåt och nedåt med 1 procentenhet per väsentlig valuta. Värdeförändringsrisken i tabellen avser nuvärdet av samtliga räntebärande tillgångar och skulder med avistainlåningen enligt bankens regelverksmodell.

Tabell 11.2.1

Räntebindingstider för tillgångar och skulder miljoner euro	2020					Totalt
	Upp till 3 mån	3-6 mån	6-12 mån	1-5 år	Över 5 år	
Tillgångar						
Summa räntebärande tillgångar	3 457	568	1 033	914	449	6 421
Skulder						
Summa räntebärande skulder	4 443	158	276	769	6	5 651
Poster utanför balansräkningen	-711	89	248	411	-33	4
Skillnad mellan tillgångar och skulder	-1 697	500	1 004	556	410	774
<i>Skillnad mellan tillgångar och skulder 2018</i>	<i>-1 725</i>	<i>595</i>	<i>971</i>	<i>454</i>	<i>354</i>	<i>650</i>

Tabell 11.2.2.1

Parallellförskjutning av räntekurvan miljoner euro	2020	
	Räntepunkter +100	-100
Räntenettorisk	8,5	7,9
EUR	3,5	4,8
SEK	4,7	3,3
Värdeförändringsrisk	0,5	61,9
EUR	-0,1	16,4
SEK	0,5	45,6

11.3 VALUTARISK

Med valutarisk avses risken för negativt resultat till följd av förändringar i kurser för valutor som banken är exponerad mot.

Bankens verksamhet sker huvudsakligen i de två basvalutorna euro och svenska kronor. En begränsad del av ut- och inlåningen sker även i andra valutor. Valutarisken hanteras främst med matchning, och den potentiella valutarisk som återstår i slutet av dagen valutabalansjusteras. Vid årsskiftet var bankens valutaexponering 0,7 miljoner euro (0,8 miljoner euro 2019). Banken använder sig också av ett statistiskt mått på risken i koncernens valutabalans. Med en VaR-analys om 95 procent konfidensintervall och en månads prognoshorisont erhålls en känslighet om cirka -11 tusen euro, att jämföras med 0,7 miljoner ovan.

Koncernens strukturella valutarisk i svenska kronor uppstår då redovisning upprättas i euro medan de svenska filialernas funktionella redovisningsvaluta är svenska kronor. Den strukturella valutariskexponeringen består av upparbetade vinster/förluster i filialen samt filialens dotationskapital i svenska kronor. Den strukturella valutarisken säkras inte längre med valutaterminer. Den strukturella valutapositionen i svenska kronor innebär en volatilitet i övrigt totalresultat. Positionen säkerställer dock relationen mellan kärnprimärkapital i svenska kronor och riskexponeringsbelopp i svenska kronor är i balans.

11.4 AKTIERISK

Aktierisk är risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. Eftersom banken inte bedriver någon handel med aktier för egen räkning är aktierisken mycket begränsad. Banken är exponerad mot aktierisk genom strategiska och övriga innehav. Bankens strategiska och övriga aktieinnehav hanteras, mot bakgrund av dess syfte och karaktär, genom separata beslut av styrelsen för strategiska innehav och av verkställande direktören för övriga aktieinnehav. Tabell 11.4.1 visar bankens strategiska samt övriga innehav.

12. Operativ risk

Med operativ risk avses risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller bristfälliga interna processer, mänskliga fel, systemfel eller externa händelser. Legala risker inkluderas i operativa risker. Operativa risker förekommer i all verksamhet. Det viktiga är att risktagandet är medvetet och att lämpliga åtgärder vidtas då risker som identifieras är för stora. Vilken risknivå som anses vara optimal fastställs av styrelsen och utgör bankens riskaptit.

12.1 RISKHANTERING

Målsättningen med riskhanteringen är att säkerställa att de väsentliga operativa riskerna i verksamheten identifieras och hanteras på en tillräcklig nivå i förhållande till verksamhetens art och omfattning. Adekvata rutiner för dataskydd och informationssäkerhet ska vara på plats och vidareutvecklas utifrån aktuell hotbild. Genom riskkartläggningar och -analyser samt omvärldsbevakning ser verksamheten och stödfunktionerna den aktuella hotbild. Sannolikheten för oförutsedda betydande förluster eller hot mot anseendet ska minimeras. Ledningen samt styrelsen ska regelbundet informeras om operativa risker i verksamheten. Adekvat hantering av operativa risker är viktig för att säkra tilliten till bankens verksamhet, inte minst från kundens synvinkel. Funktionen Operativa risker & Säkerhet ansvarar för andra linjens analys av koncernens operativa risker samt för rapportering av dessa. Det samma gäller funktionen Compliance som analyserar risker från regelefterlevnadssynvinkel. Även tredje linjen analyserar koncernens risker, inklusive operativa risker. För att få en komplett lägesbild av koncernens risker ska riskkartläggningar och analyser från samtliga tre linjer samordnas. Avdelningen Compliance, Operativa risker & Säkerhet tar avstamp i riskanalyserna då fokusområden för följande års arbete tas fram.

12.2 STÖD FÖR RISKHANTERING

Det finns många sätt att ge stöd till verksamheten. Interna utbildningar är en viktig del av andra linjens stöd till verksamheten. Processer som stöder ett riskbaserat arbetssätt samt internt regelverk och kontroller är andra sätt att stöda och höja medvetenheten. Processen för produktgodkännande (NPAP) är en av de centrala processerna som främjar riskhantering redan i utvecklingsfasen. Även internt regelverk som hänförs till hantering av operativa risker och regelefterlevnad fungerar som hjälpmedel och handlingsdirektiv för verksamheten. Koncernen har kontinuitetsplaner för samtliga centrala affärsenheter för att upprätthålla verksamheten och begränsa avbrott, förluster och skador i händelse av olika störningar i verksamheten. Funktionen Operativa risker & Säkerhet fungerar som stöd och kravställare vad gäller ovanstående.

På koncernnivå har försäkringar tecknats för styrelse- och ledningsansvar (Directors & Officers), verksamhetsansvar (Professional Liability) och mot brottsliga handlingar (Crime). Bolagen i koncernen har utöver dessa försäkringar tecknat bolagsspecifika försäkringar.

Tabell 11.4.1

Strategiska innehav	2020	2019
miljoner euro		
Strategiska samarbetspartners		11,6
Totalt		11,6

Övriga innehav	2020	2019
miljoner euro		
Innehav i egna fonder		0,9
Samhällsstödjande portfölj		0,2
Administrativa depåer		0,1
Anslutningsavgifter		0,2
Totalt		1,3

12.3 KARTLÄGGNING AV OPERATIVA RISKER

Operativa risker i koncernen kartläggs årligen av verksamheten i första linjen genom bland annat självutvärdering. Vid självutvärderingen bedöms sannolikheten för och konsekvenserna av de operativa riskerna. Risker som identifierats i den årliga självutvärderingen och värderats som risker på hög eller oacceptabel nivå ska åtgärdas utan dröjsmål och behandlas vid behov av koncernens ledningsgrupp för att säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtagits i syfte att inte överskrida riskkapiten. Operativa risker & Säkerhet samt Compliance analyserar riskerna utgående bland annat från de självutvärderingar och riskkartläggningar som genomförts i organisationen, följer upp och rapporterar resultaten till ledningen. Därutöver görs AML-CFT (Anti Money Laundering – Combating the Financing of Terrorism) riskanalys inom banken minst årligen som på motsvarande sätt rapporteras till ledning och styrelse. Även andra linjen gör riskkartläggningar så som informationssäkerhetsriskbedömning, Compliances årliga riskanalys gällande regelefterlevnad och Operativa risker & Säkerhets kartläggning av bankens operativa risker. De väsentligaste riskerna lyfts till ledning och styrelse.

Vid projektarbete tillämpas NPA-processen. Riskkartläggning är en viktig del av denna process. Med en samlad riskanalys där olika risker lyfts upp är syftet att undvika omedvetet risktagande. Nya och väsentligt förändrade produkter och tjänster ska vara säkra och fungerande då de tas i bruk.

12.4 VÄSENTLIGA OPERATIVA RISKER

Operativa riskområden som identifierats och bedömts som väsentliga av första och andra linjen och därmed kan få större effekt på verksamheten eller kan leda till större förluster eller skador presenteras nedan.

12.4.1 Risker kopplade till manuella processer och otillräckligt systemstöd

De krav som ställs på bland annat rådgivningsprocessen i externt regelverk för med sig ett ökat behov av IT-system som stödjer denna komplexa process. Från operativ risksynvinkel betyder mer komplexa processer med många manuella arbetsskeden en högre risk. För att minska risker är systemutveckling och tillräckliga kontroller viktiga.

12.4.2 Risken för bedrägerier och misstänkta transaktioner

Detta riskområde handlar om de externa hotbilder som blir allt vanligare i finansbranschens omvärld. Allt större andel av kriminell verksamhet sker på internet och drabbar ofta kunder, men kan även vara riktat direkt mot bankerna. Det kan handla om till exempel kortbedrägerier, falska fakturor, investeringsbedrägerier eller skadlig programvara. Enorma antal transaktioner flödar dagligen genom bankerna och det medför ökad risk även för misstänkta transaktioner. För att hantera denna hotbild görs olika utbildningsinsatser för att öka medarbetares medvetenhet på området samt systembaserade körningar för att identifiera misstänkta fall. Det finns också dedikerade medarbetare inom första och andra linjen som arbetar med att stödja verksamheten med hantering av operativa risker inklusive motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

12.4.3 Risker kopplade till bristande resurser och erfarenhet

Kompetens och erfarenhet är viktiga för alla företag. I finansbranschen som blir allt mer komplex och reglerad finns många personer med nyckelkompetens. Därför är det relevant att lyfta denna operativa risk. Genom att ha en flexibel kultur med frihet under ansvar som ledord finns utrymme för medarbetare att utmanas och utvecklas.

12.4.4 Risker kring utveckling av nya produkter och tjänster

Banken är en liten aktör inom finansbranschen med fokus på utveckling. Därmed är risker kring utveckling samt risker kring outsourcing viktiga att lyfta fram. Genom att följa bankens projektmodell minskar ovanstående risker eftersom strukturen innebär att det finns kontroller för att säkerställa att beslut fattas på rätt nivå och dokumenteras. Riskerna kartläggs som en del i processen och ska åtgärdas i enlighet med vald riskapit.

12.4.5 Regelefterlevnadsrisker

Risker som hänför sig till regelefterlevnad är ytterst väsentliga. Det finns ett stort antal regelverk som ställer omfattande krav på bankernas verksamheter. Exempel på sådana regelverk är GDPR, MiFID2 och regelverk som syftar till att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism (AML-CFT). Riskanalyser som beskrivs i kapitel 12.3 ligger också till grund för de åtgärder som vidtas av banken för att åtgärda identifierade regelefterlevnadsrisker.

12.5 RISKINDIKATORER

Incidentrapportering är en riskindikator och hjälper till vid kartläggningen av aktuella risker. Varje medarbetare som upptäcker en avvikelser ska registrera den varefter incidenten ska hanteras av riskägare i första linjen. Operativa risker & Säkerhet administrerar incidenterna och stöder vid behov första linjen i hanteringen samt sammanställer rapporter om incidentläget till ledningen och styrelsen. Ett flertal andra riskindikatorer används internt i syfte att ge tidiga varningssignaler.

Appendix

Avstämning mellan balansräkning och kapitalbas		2020	2019	
miljoner euro				Radhänvisning i kapitalbas
Tillgångar				
Immateriella tillgångar		24,4	25,3	
varav goodwill och andra immateriella tillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)		-24,1	-25,0	8
Latenta skattefordringar		5,4	5,1	
varav beror på framtida lönsamhet undantaget sådana som uppstår till följd av temporära skillnader		0,0	0,0	10
Förmånsbestämda pensionstillgångar		0,0	0,0	
varav förmånsbestämda pensionstillgångar (utöver relaterade förpliktelser, netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)		0,0	0,0	15
Skulder				
Uppskjutna skatteskulder		32,2	34,1	
varav beror på framtida lönsamhet undantaget sådana som uppstår till följd av temporära skillnader				10
Förmånsbestämda pensionsförpliktelser		12,3	8,8	
varav förmånsbestämda pensionstillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)				15
Efterställda skulder		36,9	36,1	
varav primärkapitaltillskottsinstrument och tillhörande överkursfonder				30
varav kvalificerade poster som avses i artikel 484 (4)				33 och 47
varav direkta och indirekta egna innehav av bankens primärkapitaltillskottsinstrument				37
varav supplementärkapitalinstrument och tillhörande överkursfonder		37,0	36,2	46
varav kvalificerade poster som avses i artikel 484 (5)				47
varav direkta och indirekta egna innehav av bankens supplementärkapitaltillskottsinstrument		0,0	0,0	52
Eget kapital				
Aktiekapital		42,0	42,0	1
varav aktiekapital (netto efter avdrag för direkta och indirekta innehav av egna aktier)		42,0	42,0	1 och 16
Överkursfond		32,7	32,7	
varav kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder		32,7	32,7	1
Övriga fonder		52,7	52,5	
varav reservfond		25,1	25,1	1
varav fond för fritt eget kapital		27,6	27,4	1
Övriga reserver		6,3	1,7	
varav övrigt totalresultat		6,3	1,7	3
varav reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessakringar		0,0	0,0	11
Balanserade vinstmedel		158,6	129,3	
varav räkenskapsperiodens resultat		31,5	26,3	5 a
varav balanserade vinstmedel		127,1	103,0	2

Upplysningar om kapitalbas		2020	2019	
miljoner euro				Förordning (EU) nr 575/2013 Artikelhänvisning
Kärnprimärkapital: Instrument och reserver				
1	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	127,5	127,3	26.1, 27,28,29
	varav aktiekapital	42,0	42,0	EBA-förteckningen 26.3
	varav överkursfond	32,7	32,7	EBA-förteckningen 26.3
	varav övriga fonder	52,7	52,5	EBA-förteckningen 26.3
2	Ej utdelade vinstmedel	127,1	103,0	26.1 c
3	Ackumulerat övrigt totalresultat (och andra reserver)	6,3	1,7	26.1
3a	Reserveringar för allmänna risker i bankrörelse			26.1 f
4	Belopp för kvalificerade poster som avses i artikel 484.3 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från kärnprimärkapitalet			486.2
5	Minoritetsintressen (tillåtet belopp i konsoliderat kärnprimärkapital)	0,0	0,0	84
5a	Delårsresultat netto efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar som har verifierats av personer som har en oberoende ställning	0,3	10,8	26.2
6	Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	261,2	242,8	Summa raderna 1–5a

		2020	2019	
Kärnprimärkapital: Lagstiftningsjusteringar				
7	Ytterligare värdejusteringar (negativt belopp)	-0,5	-0,6	24, 105
8	Immateriella tillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder) (negativt belopp)	-19,3	-25,0	36.1 b, 37
9	Tomt fält i EU			
10	Uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet, utom sådana som uppstår till följd av temporära skillnader (netto efter avdrag för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda) (negativt belopp)	0,0	0,0	36.1 c, 38
11	Reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkkringar	0,0	0,0	33.1 a
12	Negativa belopp till följd av beräkningen av förväntade förlustbelopp	-2,8	-5,7	36.1 d, 40, 159
13	Eventuell ökning i eget kapital till följd av värdepapperiserade tillgångar (negativt belopp)			32.1
14	Vinster eller förluster på skulder som värderas till verkligt värde och som beror på ändringar av institutets egen kreditrisk	0,0	0,0	33.1 b
15	Förmånsbestämda pensionsplaner	0,0	0,0	36.1 e, 41
16	Ett instituts direkta och indirekta innehav av egna kärnprimärkapitalinstrument	0,0	0,0	36.1 f, 42
17	Direkt, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn med vilka institutet har ett korsvist ägande som är avsett att på konstlad väg öka institutets kapitalbas (negativt belopp)			36.1 g, 44
18	Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			36.1 h, 43, 45, 46, 49.2, 49.3, 79
19	Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			36.1 i, 43, 45, 47, 48.1 b, 49.1-49.3, 79
20	Tomt fält i EU			
20a	Exponeringsbelopp för följande poster som är kvalificerade för en riskvikt på 1250 % när institutet väljer alternativet avdrag			36.1 k
20b	varav kvalificerade innehav utanför den finansiella sektorn (negativt belopp)			36.1 k ii, 243.1 b, 244.1 b, 258
20c	varav värdepapperiseringspositioner (negativt belopp)			36.1 k ii, 243.1 b, 244.1 b, 258
20d	varav transaktioner utan samtidig motprestation (negativt belopp)			36.1 k iii, 379.3
21	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter avdrag för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda) (negativt belopp)			36.1 c, 38
22	Belopp som överskrider tröskelvärdet på 15 % (negativt belopp)			48.1
23	varav institutets direkta och indirekta innehav i kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn när institutet har en väsentlig investering i de enheterna			36.1 i, 48.1 b
24	Tomt fält i EU			
25	varav uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader			36.1 c, 38, 48.1 a
25a	Förluster för innevarande räkenskapsår (negativt belopp)			36.1 a
25b	Förutsebara skatter som är relaterade till kärnprimärkapitalposter (negativt belopp)			36.1 l
27	Avdrag från kvalificerade primärkapitaltillskott som överskrider institutets primärkapitaltillskott (negativt belopp)			36.1 j
28	Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	-22,6	-31,3	Summa raderna 7-20a, 21, 22 och 25a-27
29	Kärnprimärkapital	238,5	211,5	Rad 6 minus rad 28

	2020	2019	
Primärkapitaltillskott: instrument			
30			51, 52
31			<i>varav klassificerade som eget kapital enligt tillämpliga redovisningsstandarder</i>
32			<i>varav klassificerade som skulder enligt tillämpliga redovisningsstandarder</i>
33			Belopp för kvalificerade poster som avses i artikel 484.4 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från primärkapitaltillskottet 486,3
34			Kvalificerande primärkapital som ingår i konsoliderat primärkapitaltillskott (inbegripet minoritetsintressen som inte tas med i rad 5) som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part 85, 86
35			<i>varav instrument som utfärdats av dotterföretag och som omfattas av utfasning</i> 486,3
36	0,0	0,0	Summa av raderna 30, 33 och 34 30, 33 och 34
Primärkapitaltillskott: Lagstiftningsjusteringar			
37			Ett instituts direkta och indirekta innehav i egna primärkapitaltillskotts-instrument (negativt belopp) 52.1 b, 56 a, 57
38			Direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskotts-instrument i enheter i den finansiella sektorn med vilka institutet har ett korsvist ägande som är avsett att på konstlad väg öka institutets kapitalbas (negativt belopp) 56 b, 58
39			Direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskotts-instrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över röskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp) 56 c, 59, 60, 79
40			Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskotts-instrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp) 56 d, 59, 79
41			Tomt fält i EU
42			Avdrag från kvalificerade supplementärkapital som överskrider institutets supplementärkapital (negativt belopp) 56 e
43	0,0	0,0	Summa raderna 37–42
44	0,0	0,0	Rad 36 minus rad 43
45			Summa av raderna 29 och 44
	238,5	211,5	Primärkapital (primärkapital = kärnprimärkapital + primärkapitaltillskott)
Supplementärkapital: Instrument och avsättningar			
46	37,0	36,2	62, 63
47			Belopp för kvalificerade poster som avses i artikel 484.5 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från supplementärkapitalet 486,4
48			Kvalificerande primärkapital som ingår i konsoliderat supplementärkapital (inbegripet minoritetsintressen och primärkapitaltillskotts-instrument som inte tas med i raderna 5 eller 34) som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part 87, 88
49			<i>varav instrument som utfärdats av dotterföretag och som omfattas av utfasning</i> 486,4
50	0,0	1,7	62 c och d
51	37,0	37,9	Supplementärkapital före lagstiftningsjusteringar
Supplementärkapital: Lagstiftningsjusteringar			
52	0,0	0,0	Ett instituts direkta och indirekta innehav av egna supplementärkapital-instrument och efterställda lån (negativt belopp) 63 b i, 66 a, 67
53			Innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp) 66 b, 68
54			Direkta och indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp) 66 c, 69, 70, 79
55			Institutets direkta och indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument 66 d, 69, 79
56			Tomt fält i EU
57	0,0	0,0	Summa raderna 52–56
58	37,0	37,9	Rad 51 minus rad 57
59			Summa av raderna 45 och 58
	275,5	249,4	Totalt kapital (totalt kapital = primärkapital + supplementärkapital)
60	1 670,8	1 583,1	Totala riskvägda tillgångar

	2020	2019	
Kapitalrelationer och buffertar			
61	Kärnprimärkapital, (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	14,3	13,4 92.2 a
62	Primärkapital, (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	14,3	13,4 92.2 b
63	Totalt kapital (som andel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	16,5	15,8 92.2 c
64	Institutspecifika buffertkrav (krav på kärnprimärkapital i enlighet med artikel 92.1 a) plus krav på kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert, plus systemriskbuffert, plus buffert för systemviktiga institut uttryckt som en procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	8,5	10,7 Kapitalkravsdirektivet 128, 129, 130, 131, 133
65	varav krav på kapitalkonserveringsbuffert, %	2,5	2,5
66	varav krav på kontracyklisk kapitalbuffert, %	0,0	1,2
67a	varav buffert för globalt systemviktiga institut eller för annat systemviktigt institut, %	0,0	1,0
68	Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet), %	9,8	8,9 Kapitalkravsdirektivet 128
Belopp under tröskelvärdena för avdrag (före fastställande av riskvikt)			
72	Direkta och indirekta innehav i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet 10 %, netto efter godtagbara korta positioner)		36.1 h, 46, 45, 56 c, 59, 60, 66 c, 69, 70
73	Institutets direkta och indirekta innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner)		36.1 i, 45, 48
74	Tomt fält i EU		
75	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter avdrag för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda)		36.1 c, 38, 48
Tak som ska tillämpas på inkludering av avsättningar i supplementärkapitalet			
76	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av schablonmetoden (före tillämpningen av taket)		62
77	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt schablonmetoden		62
78	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av internmetoden (före tillämpning av taket)	0,0	1,7 62
79	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt internmetoden	3,0	3,1 62
Kapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang (får endast tillämpas mellan den 1 januari 2014 och den 1 januari 2022)			
80	Nuvarande tak för kärnprimärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang		484.3, 486.2 och 486.5
81	Belopp som utesluts från kärnprimärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen av förfallodagar)		484.3, 486.2 och 486.5
82	Nuvarande tak för kärnprimärkapitaltillskottsinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang		484.4, 486.3 och 486.5
83	Belopp som utesluts från primärkapitaltillskott på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)		484.4, 486.3 och 486.5
84	Nuvarande tak för supplementärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang		484.5, 486.4 och 486.5
85	Belopp som utesluts från supplementärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)		484.5, 486.4 och 486.5

Kapitalinstrumentens viktigaste delar – Kärnprimärkapitalinstrument

1	Emittent	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp
2	Unik identifieringskod	FI0009001127	FI0009000103
3	Reglerande lagar för instrumentet Rättslig behandling	Finsk lag	Finsk lag
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Kärnprimärkapital	Kärnprimärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Kärnprimärkapital	Kärnprimärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå) /individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp	Aktiekapital i enlighet med CRR 575/2013 art. 28	Aktiekapital i enlighet med CRR 575/2013 art. 28
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital	28,9 miljoner euro	13,1 miljoner euro
9	Instrumentets nominella belopp	28,9 miljoner euro	13,1 miljoner euro
9a	Emissionspris	N/A	N/A
9b	Inlösenpris	N/A	N/A
10	Redovisningsklassificering	Aktieägarkapital	Aktieägarkapital
11	Ursprungligt emissionsdatum	N/A	N/A
12	Eviga eller tidsbestämda	Eviga	Eviga
13	Ursprunglig förfalldag	Ingen förfalldag	Ingen förfalldag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Nej	Nej
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	N/A	N/A
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall Kuponger/utdelningar	N/A	N/A
17	Fast eller rörlig utdelning/kupong	N/A	N/A
18	Kuponränta och eventuellt tillhörande index	N/A	N/A
19	Förekomst av utdelningsstopp	N/A	N/A
20a	Helt skönsmåttigt, delvis skönsmåttigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Helt skönsmåttigt	Helt skönsmåttigt
20b	Helt skönsmåttigt, delvis skönsmåttigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Helt skönsmåttigt	Helt skönsmåttigt
21	Förekomst av step-up eller annat incitament för återlösen	N/A	N/A
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	N/A	N/A
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	N/A	N/A
24	Om konvertibla, konverteringstrigger(s)	N/A	N/A
25	Om konvertibla, helt eller delvis	N/A	N/A
26	Om konvertibla, omräkningskurs	N/A	N/A
27	Om konvertibla, obligatorisk eller frivillig konvertering	N/A	N/A
28	Om konvertibla, typ av instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A
29	Om konvertibla, emittent för det instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A
30	Nedskrivningsdelar	N/A	N/A
31	Om nedskrivning, nedskrivningstrigger(s)	N/A	N/A
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	N/A	N/A
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	N/A	N/A
34	Om nedskrivningen är tillfällig, uppskrivningsmekanism	N/A	N/A
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation, instrument näst i tur	Supplementär- kapitalinstrument	Supplementär- kapitalinstrument
36	Delar av övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Nej
37	Om ja, delar som inte uppfyller kraven	N/A	N/A

N/A = Frågan är inte tillämplig för instrumentet

Kapitalinstrumentens viktigaste delar – Supplementärkapitalinstrument

1	Emittent	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp
2	Unik identifieringskod	F14000153747	F14000210299	F14000266580	SE0011116037
3	Reglerande lagar för instrumentet	Finsk lag	Finsk lag	Finsk lag	Finsk lag
	Rättslig behandling				
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument	Supplementärkapitalinstrument
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå) /individuell och grupp (undergruppsnivå)	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp	Supplementärkapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementärkapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementärkapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementärkapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital	8,6 miljoner euro	6,2 miljoner euro	2,3 miljoner euro	19,5 miljoner euro
9	Instrumentets nominella belopp	8,6 miljoner euro	6,2 miljoner euro	2,3 miljoner euro	200 milj, sek/ 19,5 milj. euro
9a	Emissionspris	100 %	100 %	100 %	100 %
9b	Inlösenpris	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	25.5.2015	13.6.2016	19.6.2017	15.5.2018
12	Eviga eller tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda
13	Ursprunglig förfallodag	25.5.2035	12.8.2036	18.8.2037	15.5.2038
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	26.6.2020	12.8.2021	18.8.2022	15.5.2023
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	Årligen på räntebetalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på räntebetalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på räntebetalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på räntebetalningsdagen efter första inlösendatum
	Kuponger/utdelningar				
17	Fast eller rörlig utdelning/kupong	Fast	Fast	Fast	Rörlig
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	3,75 %	3,75 %	3,75 %	Stibor 3M +2,40 %
19	Förekomst av utdelningsstopp	N/A	N/A	N/A	N/A
20a	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
20b	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
21	Förekomst av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Nej	Nej	Nej
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	N/A	N/A	N/A	N/A
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla
24	Om konvertibla, konverteringstrigger(s)	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Om konvertibla, helt eller delvis	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Om konvertibla, omräkningskurs	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Om konvertibla, obligatorisk eller frivillig konvertering	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Om konvertibla, typ av instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Om konvertibla, emittent för det instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Nedskrivningsdelar	Ja	Ja	Ja	Ja
31	Om nedskrivning, nedskrivningstrigger(s)	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation understiger 7 procent
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	25 %	50 %	50 %	50 %
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	Permanent	Permanent	Permanent	Permanent
34	Om nedskrivningen är tillfällig, uppskrivningsmekanism	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation, instrument näst i tur	Seniora skulder	Seniora skulder	Seniora skulder	Seniora skulder
36	Delar av övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Nej	Nej	Nej
37	Om ja, delar som inte uppfyller kraven	N/A	N/A	N/A	N/A

N/A = Frågan är inte tillämplig för instrumentet

Upplysningar om övergångsregeln för IFRS 9 enligt CRR artikel 473a		2020
miljoner euro		
Tillgängligt kapital (belopp)		
1	Kärnprimärkapital	238,5
2	Kärnprimärkapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade riskförluster inte tillämpats	238,0
3	Primärkapital	238,5
4	Primärkapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade riskförluster inte tillämpats	238,0
5	Totalt kapital	275,5
6	Totalt kapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	275,0
Riskvägda tillgångar (belopp)		
7	Totala riskvägda tillgångar	1 670,8
8	Totala riskvägda tillgångar om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	1 670,9
Kapitalkvoter		
9	Kärnprimärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	14,3
10	Kärnprimärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	14,2
11	Primärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	14,3
12	Primärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	14,2
13	Totalt kapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	16,5
14	Totalt kapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	16,5
Bruttosoliditetsgrad		
15	Totalt exponeringsmått för bruttosoliditetsgrad	5 624,8
16	Bruttosoliditetsgrad, %	4,2
17	Bruttosoliditetsgrad om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats, %	4,2

Kreditkvalitet på exponeringar med anstånd

tusen euro	Bruttovärde/nominellt värde av exponeringar				Ackumulerad nedskrivning, ackumulerade negativa förändringar av verkligt värde på grund av kreditrisk och avsättningar		Säkerheter och mottagna finansiella garantier för exponeringar med anstånd	
	Nödlidande med anstånd				För presterande exponeringar med anstånd	För nödlidande exponeringar med anstånd	Varav säkerheter och mottagna finansiella garantier för nödlidande exponeringar med anståndsåtgärder	
	Presterande med anstånd	Varav fallerade	Varav osäkra					
Lån och förskott	16	11	3	11	0	-1	11	0
Centralbanker	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	9	8	1	8	0	0	8	0
Hushåll	6	4	2	4	0	0	3	0
Räntebärande värdepapper	0	0	0	0	0	0	0	0
Givna lånelöften	0	0			0	0		
Summa	16	11	3	11	0	-1	11	0

Kreditkvalitet på presterande och nödlidande exponeringar efter antal dagar med försenad betalning

tusen euro	Bruttovärde/nominellt värde											
	Presteraende exponeringar			Nödlidande exponeringar								
		Har inte förfallit eller har förfallit ≤ 30 dagar	Har förfallit > 30 dagar ≤ 90 dagar	Förmodas inte bli betalda som inte är förfallna eller förfallna ≤ 90 dagar	Har förfallit > 90 dagar ≤ 180 dagar	Har förfallit > 180 dagar ≤ 1 år	Har förfallit > 1 år ≤ 2 år	Har förfallit > 2 år ≤ 5 år	Har förfallit > 5 år ≤ 7 år	Har förfallit > 7 år	Varav fallerade	
Lån och förskott	4 867	4 861	6	40	15	5	4	11	3	1	2	31
Centralbanker	461	461	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag varav små och medelstora företag (SMF)	1 106	1 106	0	13	11	1	0	1	0	0	0	6
Hushåll	3 290	3 284	6	27	4	4	3	10	3	1	2	25
Räntebärande värdepapper	781	781	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centralbanker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	96	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	358	358	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	323	323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exponeringar utanför balansräkningen	751			1								0
Centralbanker	0			0								0
Offentlig sektor	5			0								0
Kreditinstitut	1			0								0
Andra finansiella företag	40			0								0
Icke-finansiella företag	224			0								0
Hushåll	481			1								0
Summa	6 225	5 191	6	40	6	5	14	2	3	1	3	29

Presterande och nödlidande exponeringar och relaterade avsättningar

tusen euro	Bruttovärde/nominellt värde			Nödlidande exponeringar			För presterande exponeringar			För nödlidande exponeringar			Säkerheter och mottagna finansiella garantier		
	Presterande exponeringar			Nödlidande exponeringar			För presterande exponeringar			För nödlidande exponeringar			Ackumulerad partiell bortskrivning	För presterande exponeringar	För nödlidande exponeringar
	Varav stadie 1	Varav stadie 2	Varav stadie 3	Varav stadie 1	Varav stadie 2	Varav stadie 3	Varav stadie 1	Varav stadie 2	Varav stadie 3	Varav stadie 1	Varav stadie 2	Varav stadie 3			
Lån och förskott	4 867	4 713	154	40	0	40	-4	-3	-1	-8	0	-8	0	4 191	47
Centralbanker	461	461	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0
Icke-finansiella företag	1 106	1 050	56	13	0	13	-2	-2	0	-2	0	-2	0	1 051	27
varav små och medelstora företag (SMF)	387	370	17	5	0	5	-1	-1	0	0	0	0	0	360	20
Hushåll	3 290	3 193	98	27	0	27	-2	-1	-1	-6	0	-6	0	3 135	20
Räntebärande värdepapper	781	781	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centralbanker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	96	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	358	358	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	323	323	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exponeringar utanför balansräkningen	751	747	4	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centralbanker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Offentlig sektor	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kreditinstitut	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andra finansiella företag	40	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Icke-finansiella företag	224	221	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hushåll	481	480	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	6 225	6 068	157	40	0	40	-4	-3	-1	-8	0	-8	0	4 191	47

Ålandsbanken Abp
Besöksadress huvudkontor: Nygatan 2, Mariehamn

Postadress: PB 3, AX-22101 Mariehamn, Åland, Finland. Tfn 0204 29 011. Fax 0204 291 228
BIC AABAFI22 www.alandsbanken.fi info@alandsbanken.fi

ÅLANDSBANKEN